

TELEMARKS FORSKING

NOTODDEN

**Torbjørn Omholt og Torodd Hagen
GJENNOMGANG
AV
SKOLESTRUKTUREN I NOTODDEN KOMMUNE**

**Rapport 02/02
Telemarksforsking-Notodden
Januar 2002**

<i>Prosjektnavn:</i>	Gjennomgang av skolestrukturen i Notodden kommune
<i>Rapportnummer:</i>	02/2002
<i>ISBN:</i>	82-7463-079-3
<i>Oppdragsgiver:</i>	Notodden kommune
<i>Kontaktperson:</i>	Inger-Marie Sommerset
<i>Dato:</i>	21.01.2002
<i>Prosjektleder:</i>	Torbjørn Omholt
<i>Medarbeidere:</i>	Torodd Hagen
<i>Prosjektansvarlig:</i>	Odd E. Johansen
<p>TELEMARKSFORSKING-NOTODDEN Senter for pedagogisk forskning og utviklingsarbeid Lærerskoleveien 35, 3679 Notodden</p> <p>Telefon: 35 02 66 99 Faks: 35 02 66 98</p> <p>Tiltaksnr.: 966 009 012</p>	

Forord

Med dette legger vi fram rapport for arbeidet med prosjektet ”Gjennomgang av skolestrukturen i Notodden kommune”.

Prosjektet er initiert og finansiert av Notodden kommune.

Arbeidet er utført av Telemarksforskning-Notodden. Prosjektleder har vært Torbjørn Omholt med høgskolelektor Torodd Hagen som medarbeider. Torodd Hagen har skrevet kapitlene om Teorigrunnlaget og Den enkelte skoles vurderinger av pedagogiske og sosiale konsekvenser, mens det øvrige er ført i pennen av prosjektleder.

Notodden kommune oppnevnte en prosjektgruppe til å bistå oss i arbeidet. Denne har bestått av:

Rådmann	Inger-Marie Sommerset
Skolesjef	Bjørn Frode Moen
Rektor	Sissel Landvik
Rektor	Ola Smedsrud
Rektor	Brynjar Torset
Lærerlagsrepr.	Jan Erik Søhol

Vi takker prosjektgruppa for verdifulle synspunkter og ideer. Dens innspill har betydd mye for det endelige resultat.

Styringsgruppe for prosjektet har vært Utvalg for oppvekst og kultur i Notodden kommune. Vi takker også denne for verdifulle synspunkter og innspill.

Det samme gjelder rektorer, foreldre- og lærerrepresentanter ved de aktuelle skolene. Deres bakgrunnskunnskap og innspill av ulike slag har også vært viktige for helheten i dokumentet.

Kommunens byggeleder Harald Vold bør nevnes særskilt. Prosjektleders mange ønsker om tegninger av skolebygninger og bistand til å vurdere alternative bygningstekniske løsninger har alltid blitt møtt med velvilje og rask handling.

Endelig takker vi Nettbuss Notodden for velvillig bistand med å beregne merkostnader til skoleskyss ved de ulike alternativ til dagens kretsordning.

Den positive velvilje alle har vist med å legge til rette for dette prosjektarbeidet, har gjort det mulig å samle inn store datamengder innenfor de ressursrammer som var gitt. Det gjør at rapporten forhåpentligvis vil utgjøre et solid beslutningsgrunnlag for Notodden kommune når det gjelder framtidig skolestruktur i kommunen.

Notodden 21.01.02

Torbjørn Omholt
prosjektleder

Innhold

1.	INNLEDNING	1
1.1	Bakgrunn for undersøkelsen	1
1.2	Presiseringer av oppdraget – problemstillinger	1
2.	AKTUELLE BESTEMMELSER I LOVER, FORSKRIFTER OG AVTALEVERK	2
3.	METODE	5
3.1	Metodisk tilnærming og informanter	5
3.2	Utvalg og operasjonalisering	5
3.2.1	Utvalg av sammenlignbare kommuner	5
3.2.2	Utvalg av informanter	6
3.3	Sikring av anonymitet	6
3.4	Undersøkelsens pålitelighet og gyldighet	6
4.	TEORIGRUNNLAGET - TIDLIGERE FORSKNING OG ERFARINGER VEDR. STRUKTURENDRINGER I GRUNNSKOLEN	8
5.	PRESENTASJON AV TALLMATERIALET FRA SAMMENLIGNBARE KOMMUNER	12
5.1	Nærmere begrunnelse for utvalget av sammenlignbare kommuner	12
5.2	Beskrivelse av skolestrukturen i de utvalgte kommunene	13
5.3	Sammenligning av ressursbruken i de utvalgte kommunene	14
5.4	Konklusjoner	14
6.	PRESENTASJON AV DAGENS KRETSORDNING	15
6.1	Beskrivelse av dagens kretsordning	15
6.2	Elev- og klassetall ved de enkelte skoler med dagens kretsordning	15
7.	ELEV- OG KLASSETALL OG INNSPARINGSEFFEKT PÅ LÆRERLØNN VED ULIKE ALTERNATIV FOR KRETSENDRINGER	20
7.1	Barneskolen i Heddal	20
7.1.1	Rygi og Yli slått sammen til en skole	20
7.1.2	Nordbygda, Rygi og Yli skoler slått sammen	20
7.1.3	Gransherad, Nordbygda, Rygi og Yli slått sammen til en skole	21
7.2	Alternativ tilknytning for Lisleherad barneskole	21
7.2.1	Lisleherad og Tinnesmoen slått sammen til en skole	21
7.2.2	Lisleherad og Sætre slått sammen til en skole	22
7.3.	Barneskolene i sentrum og Høgås skole	22
7.3.1	Høgås + Sætre barneskoler	22
7.3.2	Sætre + Tinnesmoen barneskoler	23
7.3.3	Høgås + Tveiten barneskoler	23
7.3.4	Sætre + Tveiten barneskoler	23
7.3.5	Sætre + Tinnesmoen + Tveiten barneskoler	24

7.4	Ungdomstrinnet	25
7.4.1	Heddal ungdomsskole + Notodden ungdomsskole	25
7.4.2	Gransherad ungdomsskole + Heddal ungdomsskole	27
8.	VALG AV AKTUELLE ALTERNATIV	28
9.	ANDRE KOSTNADER VED AKTUELLE ALTERNATIV	29
9.1	Kostnader til lys, oppvarming og reinhold ved aktuelle alternative kretsordninger	29
9.2	Kostnader til skoleskyss ved ulike alternative kretsordninger	30
10.	SOSIALE OG PEDAGOGISKE KONSEKVENSER AV EVENTUELLE KRETSENDRINGER	31
10.1	Generelle vurderinger	31
10.1.1	Pedagogiske konsekvenser	31
10.1.2	Sosiale konsekvenser	32
10.2	Den enkelte skoles vurdering av pedagogiske og sosiale konsekvenser ved de aktuelle alternativ	33
10.2.1	Nordbygda skole	33
10.2.2	Yli skole	34
10.2.3	Lisleherad skole	35
10.2.4	Rygi skole	36
10.2.5	Tinnesmoen skole	37
10.2.6	Heddal ungdomsskole	38
10.2.7	Notodden ungdomsskole	38
10.2.8	Uttale fra Notodden politistasjon, politiets forebyggende enhet	40
10.3	Konklusjoner vedr. pedagogiske og sosiale konsekvenser ved ulike alternativ	40
11.	OPPSUMMERINGER	41
11.1	Barneskolene i Heddal	41
11.2	Lisleherad og Tinnesmoen	41
11.3	Andre muligheter	42
11.4	Heddal ungdomsskole + Notodden ungdomsskole	42
11.5	Vurdere ressursbruken til spesialundervisning	43
11.6	Skolene på Sætre	43
11.7	Totalvurdering av ungdomstrinnet i Heddal og Notodden	44
12.	HOVEDKONKLUSJONER OG TILRÅDINGER	45
12.1	Hovedkonklusjoner	45
12.2	Tilrådinge om tiltak	46
	Litteraturoversikt	47
	Oversikt over vedlegg	48

GJENNOMGANG AV SKOLESTRUKTUR I NOTODDEN KOMMUNE

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunnen for undersøkelsen

Notodden kommune mener å ha uvanlig høye driftskostnader i skolesektoren sammenlignet med andre kommuner med tilsvarende folketall og utstrekning. Kommunen har derfor bedt Telemarkforskning Notodden foreta en gjennomgang av skolestrukturen i kommunen. Hovedsiktemålet er å finne ut om endringer i skolestrukturen kan medføre mer rasjonell drift og dermed reduserte kostnader, men kommunen ønsker også å se hvilke muligheter som ligger i å kunne utnytte ev. frigjorte skolelokaler til utvidelse av barnehagetilbudet. Endelig ønsker kommunen også å få en vurdering av hvilke pedagogiske og sosiale konsekvenser ev. kretsendringer/sammenslåinger måtte medføre.

1.2 Presiseringer av oppdraget - problemstillinger

Telemarkforskning Notodden skal gjennomføre en analyse av driftskostnadene ved ulike kretsordninger i Notodden kommune. Analysen skal omfatte alle barne- og ungdomsskoler. I første omgang regnes samme tillegg for delingstimer og spesialundervisning som i dag, slik at det er effekten av eventuelle strukturendringer som kommer fram.

Analysen skal omfatte lønnskostnader, kostnader til oppvarming, reinhold og skyss av elever, men ev. investeringskostnader holdes i denne omgang utenfor.

Analysen skal også inneholde en vurdering av pedagogiske og sosiale konsekvenser av eventuelle strukturendringer.

Analysen skal i tillegg inneholde en vurdering av muligheter for utvidelse av barnehagetilbudet i kommunen som følge av endringer i skolestrukturen, og kostnader forbundet med dette.

Arbeidet skal omfatte gjennomgang og analyse av skriftlig materiell som beskriver dagens ordning, og analyse av data innhentet fra brukernivå.

Arbeidet skal nedfelles i en rapport med beskrivelse av dagens situasjon og tilråding om eventuelle endringer.

Senere er oppdraget blitt utvidet til også å vurdere effekten av mindre kretsendringer mellom barneskolene, og en totalgjennomgang av økonomi og investeringsbehov for ulike alternative løsninger for Heddal og Notodden ungdomsskoler og Sætre barneskole. Funn, konklusjoner og tilråding for dette tilleggsarbeidet er etter avtale med oppdragsgiver innarbeidet i en felles sluttrapport.

2. AKTUELLE BESTEMMELSER I LOVER, FORSKRIFTER OG AVTALEVERK

Kommunene står relativt fritt til å fastlegge skolestruktur og kretsinndeling i Norge. Det er nødvendig å peke på at i den følgende oversikt gjelder forvaltningsloven fullt ut der ikke annet er angitt. I de tilfeller der Opplæringslovens bestemmelser kommer i konflikt med andre lover, t.d. kommuneloven, gjelder det alminnelige prinsipp om at særlov går foran generell lov.

For grunnskolen del finnes de aktuelle lovbestemmelser stort sett i opplæringslovens kapittel 8. Her heter det i § 8-1 *Skolen*:

”Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. *Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til.* (Vår utheving) Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje. Etter søknad kan eleven takast inn på annan skole enn den eleven soknar til.”

I merknadene fra departementet og innstillingen fra Odelstinget til denne paragrafen vises det imidlertid til at forvaltningslovens § 37 innebærer at blant andre foreldrerådet eller samarbeidsutvalget ved de enkelte skoler skal høres før kommunen vedtar forskriften. Kommunen har m.a.o. en høringsplikt i slike saker.

I § 9-5 heter det om selve skoleanlegga:

”Kommunen skal sørgje for tenlege grunnskolar. *Til vanleg bør det ikkje skipast grunnskolar med meir enn 450 elevar.*” (Vår utheving)

Det er således ikke noe absolutt forbud mot at kommunene bygger større skoleanlegg. Bestemmelsen må likevel ses som et klart uttrykk for lovgivers intensjon.

I ett tilfelle er likevel retten til å velge skole overlatt til flertallsavgjørelse blant foreldrene. Det framgår nemlig av § 2-5 *Målformer i grunnskolen* at i de tilfeller ti eller flere elever på et årstrinn på barnetrinnet ønsker et annet opplæringsmål enn det som er vedtatt, uten at det er så mange ved en enkelt skole, har de rett til egen klasse, og foreldrene avgjør med vanlig flertall ved hvilken skole tilbudet skal gis. Av Merknader fra innst. O nr 70 (1997 – 98) til denne paragrafen går det fram at ”Komiteen mener foreldrene kan kreve klasser på sin nærskole der det er ti elever eller mer og viser for øvrig til det generelle prinsipp om retten til å gå på nærmeste skole i henhold til § 8-1.”

To andre paragrafer inneholder bestemmelser, i tillegg til klassedelingsreglene, som medfører at endringer i kretsstrukturen kan påvirke kommunens kostnader til drift av grunnskolen. Det gjelder § 7-1 *Skyss og innlosjering i grunnskolen* der det bl. a. heter:

”Elevar i 2. – 10. klasse som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. klasse/førskolen er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda. Når det er nødvendig, har elevar rett til gratis båttransport utan omsyn til reiselengda.”

Det andre tilfellet gjelder rektorkravet. Her heter det i § 9-1 *Leiing*:

”Kvar skole skal ha ei forsvarleg fagleg, pedagogisk og administrativ leiing. Som fagleg, pedagogisk og administrativ leiar på kvar skole skal det tilsetjast ein rektor. Kravet om rektor gjeld ikkje grunnskole for klassetrinna 1 – 7 med 30 elevar eller mindre. Departementet kan etter søknad gjere unntak frå regelen i andre leddet og gi høve til andre måtar å organisere leiinga på.”

Her må en likevel merke seg at det i departementets kommentarer til § 9-1 bl. a. heter:

”Dessutan er tredje punktum i lovutkastet frå utvalet teke ut, slik at *rektor på ein skole med rektorkrav etter lovutkastet frå departementet ikkje samtidig kan vere leiar for ein annan skole.*” (Vår utheving)

Dette medfører at innsparing i administrasjonskostnadene ved å innføre felles rektor for flere skoler, bare lar seg gjennomføre der ingen av de aktuelle skolene har mer enn 30 elever.

Det overordnede politiske mål om et likeverdig grunnskoletilbud over hele landet har gjort at ressursinnsatsen i skoleverket langt på vei er bundet ut fra objektive forhold ved den enkelte skole. Først og fremst gjelder dette elevtallet på de forskjellige alderstrinn. Dette avgjør, med et par unntak, hvor mange klasser det må være ved den enkelte skole. Undervisningstimetallet på de ulike alderstrinn er fastsatt i Læreplanen. I aldersblandede klasser avgjør timetallet for det høyeste alderstrinnet undervisningstimetallet i klassen.

Bestemmelsene om klassesdelingstall, altså det maksimale elevtall i hver klasse, finnes stort sett i opplæringslovens § 8-3 *Klassesdelingstall*, der det bl. a. heter:

- ”Når skoleåret tek til, kan ein klasse i grunnskolen ikkje ha meir enn
- 12 elevar når det er fire årskull eller meir i klassen
 - 18 elevar når det er tre årskull i klassen
 - 24 elevar når det er to årskull i klassen
 - 30 elevar når det er eitt årskull i klassen i 8. – 10. klassetrinn.

Når det er fleire årskull i same klassen i grunnskolen, skal årskulla i klassen vere samanhengande dersom skolen har elevar i årskulla.

Skolen kan ikkje samtidig ha aldersblanda og aldershomogene klassar innanfor same klassetrinn, eller parallelle aldersblanda klassar. Skolen kan likevel ha aldersblanda klassar innanfor kvart av hovudtrinna 1. – 4. klasse, 5. – 7. klasse og 8. – 10. klasse dersom det er grunngitt med omsynet til elevane ved skolen.”

Dersom det er grunnlagt med omsynet til elevane i klassen, kan kommunen eller fylkeskommunen vedta å gjere unntak frå reglane i første og fjerde leddet. Av eige tiltak eller etter klage frå ein eller fleire av elevane i klassen kan departementet setje eit slikt vedtak til side eller krevje at det blir tilført ekstra ressursar til undervisninga i vedkommande klasse. Klagen skal behandlast etter reglane i forvaltningslova.”

Her er det en rekke ting å merke seg.

For det første er det elevtallet ved skolestart som avgjør klassetallet. Elever som flytter inn i løpet av skoleåret virker ikke inn på klassetallet dette året.

For det andre har ikke kommunen anledning til å slå sammen t.d. 1., 2. og 4. årskull for å få et lavere samlet elevtall i klassen dersom det finnes elever i 3. årskull. Det er altså bare på hverandre følgende årskull som kan slås sammen.

Dersom det så vidt er for mange elever til at en klarer seg med en klasse på flere årstrinn etter hverandre kan heller ikke de overskytende elever fra flere klassetrinn samles i en aldersblandet klasse. Dette betyr at hensynet til kommunal økonomi alene ikke kan overstyre klassesdelingen. Dersom imidlertid kommunene ut fra pedagogiske vurderinger ønsker å slå sammen alle klassetrinn på et hovedtrinn og opprette flere parallelle, aldersblandede klasser er det åpning for det. En bieffekt kan være at det også gir økonomisk innsparing.

§ 8-2 *Klassen* fastslår at:

”Alle elevar har rett til å høyre til ein klasse. For bestemte delar av opplæringa kan elevane organiserast på andre måtar. Organiseringa skal til vanleg ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhøyrse.

Kvar klasse skal ha ein klassestyrar med særleg ansvar for dei praktiske, administrative og pedagogiske gjeremåla som gjeld klassen, blant anna kontakten med heimane.”

I merknadene fra departementet fastslås det at det ikke er et krav at tilsvarende pedagogressurs må følge med om to eller flere klasser slås sammen i enkelte timer eller fag. Eneste unntak her er dersom den sammenslåtte klassen inneholder første årstrinn og samlet elevtall blir over 18, jf. § 8-4 der det heter

”1.klasse/førskolen med meir enn 18 elevar skal ha to lærarar i kvar undervisningstime. Delar av undervisninga kan likevel givast av ein lærar dersom det blir kompensert i andre delar av undervisninga.”

Etter dette kan det slås fast at klassetallet er en funksjon av elevtallet på de ulike årstrinn, og minimum undervisningstimetall for en skole er en funksjon av klassetall og fag- og timefordelingen. Imidlertid er det også en rekke andre funksjoner som skal ivaretas innenfor det som kalles skolens rammetimetall. Blant de mest omfattende er ressurser til spesialundervisningstiltak, delingstimer av ulike slag og administrasjonsressursen. De to første holdes utenfor i denne undersøkelsen. Den siste er fastlagt som en del av avtaleverket og er avhengig av skoletype og elevtall.

3. METODE

3.1 Metodisk tilnærming og informanter

Ved beregning av økonomiske konsekvenser av eventuelle strukturendringer er det brukt kvantitativ metode med utgangspunkt i objektive data som elevtall på klassetrinnene ved de enkelte skoler og ved relevante alternativer, klassedelingstall ved ulike delingstyper, elever med skyssbehov og skyssavstand ved de forskjellige alternativer. Også ved beregning av kostnader til reinhold, lys og oppvarming er det brukt kvantitativ metode med utgangspunkt i objektive data som vaskeareal og erfaringsmessig strømforbruk ved de ulike alternativ.

Vurdert ut fra sosiale og pedagogiske forhold har Notodden kommune i dag en tilnærmet ideell kretsordning i den forstand at skolene er store nok til å sikre både bredde og faglig fordypning i kollegiet, og små nok til å skape trygghet og nærhet i forholdet mellom lærere, elever og foreldre og tilhørighet til nærmiljøet. Dette gjør at en ikke kan regne med noen pedagogisk eller sosial gevinst ved å endre skolestrukturen i kommunen. Det er derfor på den økonomiske siden evt. gevinster er å hente. Erfaringsmessig utgjør lønnskostnadene mellom 80 og 90 % av kostnadene i skolesektoren. Endringer som ikke medfører betydelig innsparinger i form av reduserte lønnskostnader, eller av andre grunner ikke er gjennomførbare, er derfor i samråd med prosjektgruppa raskt lagt til side og ikke undergitt nærmere vurdering.

Når det gjelder sosiale og pedagogiske konsekvenser av eventuelle strukturendringer, er det brukt kvalitative metoder. (Sosiale konsekvenser kan i denne sammenheng være av to slag: sosiale konsekvenser for lokalsamfunnet og sosiale konsekvenser for elevene i skolesituasjonen.). I hovedsak dreier det seg her om vurderinger basert på tidligere forskning og erfaringer, men det er også gjennomført samtaler med rektor og felles drøftingsmøter med grunnlag i forberedte problemstillinger (jf. Vedlegg 3) med arbeidsutvalgene i foreldrerådene og samarbeidsutvalgene ved de berørte skolene.

3.2 Utvalg og operasjonalisering

For å kunne ha noen begrunnet oppfatning om kostnadsnivået innenfor skolesektoren i Notodden var det nødvendig å finne en del sammenlignbare kommuner. Her har Statistisk Sentralbyrå nettopp kommet med en ny rapport "Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser". (Rapport 2001/35). Dette gjør det mulig å sammenligne produksjon målt i antall elever pr. lærerårsverk i kommuner med samme forutsetninger (indeks for bundne kostnader og indeks for frie inntekter). Ut fra dette vil en kunne avgjøre hvor produksjon og kostnadsnivå i skolesektoren i Notodden ligger i forhold til andre kommuner i en sammenlignbar gruppe.

3.2.1 Utvalg av sammenlignbare kommuner

Statistisk Sentralbyrå deler, som nevnt ovenfor, kommunene inn i sammenlignbare grupper. Grupperingen er basert på en rekke objektive kriterier. De viktigste av disse er: Folketall, utstrekning, aldersfordeling (herunder barn i og under skolealder) og en rekke andre objektive data, (jf. Vedlegg 4). Ut fra disse forhold beregnes kommunens bundne utgifter i ulike sektorer, dvs. hvor store kostnader kommunene vil påføres for å

oppfylle lovens minstekrav på de forskjellige områder. I tillegg tas det kommunale inntektsnivået inn.

Kommunene er inndelt i grupper etter følgende kriterier:

Folkemengde:	Små	(under 5000)
	Mellomstor	(5000 – 19.999)
	Stor	(over 20.000)

Beregnete bundne kostnader: (Minstekostnader)	Lave
	Middels
	Høye

Frie inntekter:	Lave
	Middels
	Høye

Notodden blir ut fra disse kriteriene plassert i gruppen ”Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader og middels frie inntekter”. Vi har derfor valgt ut 10 kommuner i denne gruppen for å ha et sammenligningsgrunnlag for kostnadsnivået i skolesektoren på Notodden. Nærmere begrunnelse for utvalget er gitt i kap. 5.1.

3.2.2 Utvalg av informanter

I stedet for å gå ut med en omfattende spørreundersøkelse blant lærere og foreldre har vi i samråd med prosjektgruppa og kommune-FUG valgt å gjennomføre fellessamtaler med arbeidsutvalgene i foreldrerådene og samarbeidsutvalgene ved hver av de aktuelle skolene. Et problemnotat er utarbeidet og sendt disse før samtalene slik at de er orientert om hva vi ønsker synspunkter på. I tillegg er disse utvalgene selvsagt gitt høve til å komme med andre synspunkter de måtte ha på saken.

3.3 Sikring av anonymitet

Ved undersøkelser som i så høy grad går på nærmiljøet vil sikring av anonymitet alltid være et problem. I forbindelse med de gjennomførte samtaler har vi notert ned synspunkter som kommer fram i generell form, men ikke knyttet dem til enkeltpersoner. Derimot er de knyttet til den enkelte skole, der dette antas å ha betydning for vurderingen. Det vil derfor være mulig for deltakere i samtalen å kjenne igjen egne eller andres synspunkter. Dette er uunngåelig dersom de skal komme fram og være med i grunnlaget for vurderingen.

3.4 Undersøkelsens pålitelighet og gyldighet

Sammenligningen mellom Notodden og de utvalgte kommunene er etter vår mening pålitelig og gyldig i den grad grupperingen fra SSB og innrapporteringen fra kommunene er det. Kvaliteten på materialet i GSI (Grunnskolen informasjonssystem)

har ifølge kommunene selv og utdanningskontorene blitt stadig bedre, og anses i dag for å være pålitelig.

Beregningen av de økonomiske konsekvensene ved ulike alternative kretsordninger er basert på de elev- og fødselstall vi har fått oppgitt fra Notodden kommune i september i fjor. Ved beregning av lønnskostnader er gjennomsnittlig lønn for lærere i grunnskolen lagt til grunn. Denne var etter vårens lønnsoppgjør kr 282.700 + pensjon og arbeidsgiveravgift. Lærerne i Notodden har et relativt høyt utdanningsnivå, men vi antar at gjennomsnittlig lønn vil gi et omtrent riktig resultat. Det vil i alle fall ikke vise for stor innsparing.

To klare forbehold må likevel tas.

For det første vil, særlig i begynnelsen av den 6-årsperioden undersøkelsen omfatter, relativt små endringer i elevtall på enkelte årstrinn som følge av tilflytting kunne føre til klassedeling. Etter hvert som elevtallet ved skolene i Heddal faller, vil det bli bedre plass, og sannsynligheten for ekstra klassedeling vil bli mindre.

Det andre forbeholdet gjelder eventuelle ekstra klasser på grunn av språkdeling. Nynorsk er i dag vedtatt opplæringsmål ved alle de tre skolene i Heddal. Vi er kjent med at det har vært framsatt krav om bokmål som opplæringsmål i to av kretsene. Vi viser her til det som er sagt i forrige kapittel om foreldres rettigheter vedrørende språkvalg, og må bare fastslå at et krav om parallellklasser med annet opplæringsmål på alle alderstrinn i verste fall kan føre til at hele innsparinga forsvinner. Avhengig av hvor mange som velger annet språk, kan det også føre til at foreldre og elever kan velge målform uten at det betyr merkostnader for kommunen.

Ved vurderingen av kostnader til lys, oppvarming og reinhold har vi gått ut fra dagens kostnadsnivå og sist avlagte regnskap for forbruk av strøm og vaskemidler. Beregning av skysskostnader er utført i samarbeid med Nettbuss Telemark og antas å være så realistiske som det er mulig å få dem.

4. TEORIGRUNNLAGET - TIDLIGERE FORSKING OG ERFARINGER VEDR. STRUKTURENDRINGER I GRUNNSKOLEN

I de siste ti - femten årene har kommunene i stigende grad benyttet seg av forskere og eksterne konsulenter til å dokumentere og vurdere ressursituasjonen i skoleverket. Det er ønskelig for kommunene å kunne utnytte menneskelige ressurser best mulig, og dette gjelder også skolesektoren. Et viktig spørsmål er om grunnskolen bruker ressursene hensiktsmessig og i tråd med det som er målene for opplæringen av barn og unge. Til arbeidet med å vurdere ressursituasjonen har derfor kommuner ønsket bistand utenfra.

Det kan virke som om såvel statlige som kommunale oppdragsgivere har vært opptatt av effektivitet knyttet til skolens virksomhet. I norsk skoleforskning blir uttrykket "effektiv skole" lite brukt (Grøterud og Nilsen 1997), og når det brukes, legges gjerne til grunn en forståelse som refererer til forskerne Monsen og Tiller (1991). De stiller seg tvilende til om effektivitetsbegrepet fra økonomisk forskning er fullt ut dekkende for hva som er effektivitet i skolen og i andre utdanningsinstitusjoner. De prøver derfor å få fram et "tvisyn" på hva som kjennetegner effektive skoler. Dette tvisynet innebærer at skolen og utdanningssektoren kan dra nytte av økonomisk forskning. Samtidig advares det mot at økonomiske perspektiver på skolen som virksomhet blir overordnet alle andre synspunkter og vurderinger av hva som må til for å styrke kvaliteten i kommunenes opplæringstilbud. En ensidig økonomisk effektivitetstenkning kan være problematisk fordi den kan stå i motsetningsforhold til viktige utdanningspolitiske mål.

Et tvisyn på skoleeffektivitet innebærer både å se på resultatoppnåelse og prosessgjennomføring. I en ensidig opptatthet av resultateffektivitet ligger at skoler, for eksempel fulldelte og fådelte, kan sammenlignes ut fra resultater knyttet til hvor skolefaglig flinke elevene er, og knytte dette opp mot en kostnadseffektivisering for kommunen (Kvalsund 1998). I norsk skoleforskning har en lagt vekt på prosessuelle virkninger i lokalsamfunnet ved endringer i skolestrukturen. Dette er særlig tydelig i en rekke rapporter og doktorgradsarbeider knyttet til Møreforskning, Høgskulen i Volda og Nordlandsforskning. I rapporter fra disse institusjonene har forskere som Rune Kvalsund, Lidveig Bøe, Kåre Heggen og Karl Johan Solstad sammenlignet skole- og klassestørrelser bl.a. i et nytte-/kostnadsperspektiv. Forskerne har m.a.o. i enkelte av sine arbeider og konkrete forskningsrapporter tatt høyde for at nytte-/kostnadsbegrepet som politikere ofte ser etter, også i forskningsøyemed er et verdifullt perspektiv. (Se for eksempel Kvalsund, Løvik, Myklebust 1991). Dette betyr en utvidet forståelse for kost-/nyttebegrepet, der kostnadsfaktoren er knyttet til kapitalkostnader, lønns- og driftsutgifter. Nyttebegrepet betyr oftest nytte i total samfunnsmessig betydning.

Mye av forskningen har vært knyttet til små skoler, og undersøker virkninger strukturendringer har på sosialiseringen, oppvekstmiljøet og lokalsamfunnet som helhet. (Kvalsund 1998). Den totale virkningen av strukturendringer sees gjerne opp mot noen hoveddimensjoner: mobilitet - stabilitet, individualitet - kollektivitet, isolasjon - kommunikasjon, homogenitet - heterogenitet. Når forskerne ser på disse dimensjonene, er det altså ut fra analyseteori bestående av utvalgte faktorer av betydning for mindre samfunn. Det advares imidlertid mot at teorien kan få et normativt perspektiv. For egen del vil vi advare mot overfortolkninger som kan brukes

til en bekreftelse på at skolestrukturen i et lokalsamfunn for enhver pris skal være uforandret.

Når en sammenligner skolens virkninger på barn og foreldre på tettsteder med fulldelte skoler med virkningene på små lokalsamfunn med udelte eller fådelte skoler, dokumenteres det ulike verdioppfatninger om hva som er meningsfullt. (Se for eksempel Kvalsund 1995). Dette er funn som bl.a. gjør det komplisert uten videre å sammenligne mer urbane strøk med småsamfunn, fordi mye tyder på at små samfunn ikke er miniatyrer av byer og større sentra. Mesteparten av de senere års forskning bygger på empiriske og analytiske undersøkelser som fokuserer på prosesser som stimulerer eller bremser for lokal vekst, og som også ser på strukturelle betingelser som opprettholder og utvikler lokalsamfunnene. For bedre å forstå den totale virkningen skolen har på et samfunn, er det nødvendig å analysere utvalgte kategorier som oppvekstvilkår kombinert med andre faktorer som kulturproduksjon og meningsdannelse. Forskningen her i landet gir et godt bilde av at skolevirksomhet i høy grad dreier seg om livskvalitet. (Frønes, Heggen, Myklebust 1997).

I en del forskningsrapporter og kommunerapporter har en sett på økonomiske, sosiale og pedagogiske faktorer som har betydning når det skal treffes beslutninger om strukturendringer i skolesektoren. Når det gjelder økonomiske faktorer, har en i skole-Norge siden 1992 brukt den såkalte "Agdermodellen" eller i senere år, modeller bygd over liknende lest i samsvar med den nye "Opplæringsloven" fra 1998. "Agdermodellen" ble utviklet av to økonomer og er brukt i beregninger av overføringer fra staten til kommunene på skolesektoren. Her er lagt til grunn objektive kriterier: høyeste elevtall ved skolen skal være 400, 28 elever pr. klasse på barnetrinnet og 30 elever pr. klasse på ungdomstrinnet. Maksimal skystid skal være 15 minutter hver vei på barnetrinnet og 30 minutter på ungdomstrinnet. Fra rapportene ved utprøvingen av modellen blir det fremhevet at økonomisk sett blir skolen sett på som målstyrt produksjon av samme slag som i næringslivet. Konstruktørene av modellen problematiserer selv dette, idet de klart gir uttrykk for at skolen ikke har noen pålitelige mål for produksjon og derved måloppnåelse. Når de likevel fastholder den økonomiske tilnæringsmåten, er det fordi teorien og modellene gjør det lettere å forenkle bildet av virkeligheten. De økonomiske teorier og modeller hjelper dem også til å stille de riktige spørsmålene. (Friestad og Johnsen 1992). Virkningen av modellen har vært prøvd ut på nasjonalt, kommune- og krets-, skole- og klassenivå. Fra utdanningskontorer, kommuner og forskerhold er det kommet avgjørende innvendinger mot modellen, og oppsummert konstateres det fra de ulike nivåene at selv om brukeren av modellen, Kommunal- og arbeidsdepartementet, ikke har tilsiktet det, vil modellen utløse utgreiinger i kommunene som har sentralisering som mål. Det påpekes bl.a. av forskerne Kvalsund og Myklebust (1995):

/" gir Agdermodellen mindre pengar til skuledrift og skuleutvikling – særleg for ei rekke landkommunar, men også bykommunar som har satsa på ein desentralisert skulestruktur. Derfor opplever ein i mange kommunar at skulestrukturen må endrast markant i sentraliserande retning for å halde skulekostnadene nede slik at situasjonen i t.d. helse- og sosialsektoren ikkje skal bli ytterlegare forverra...." (s. 24).

Gjennom stortingsmeldingene i forkant av Læreplanen 97 og i det nasjonale plandokumentet, er den store lokale valgfriheten som tradisjonelt har vært et

kjennetegn i norsk grunnskole, nedtonet. Likeverdighet og lik rett til utdanning har vært hovedpilarer. (Solstad 1997). Det har vært understreket at elever som flytter mellom ulike lokalsamfunn, ikke skal miste viktig nasjonalt fellesstoff. Læreplanteori vektlegger at det er lang vei fram til hva den enkelte elev oppfatter av det som er tilsiktet gjennom nasjonale skoleplandokumenter, og derfor må skole- og elevnivå være det sentrale i enhver skoleutvikling. (Gundem 1990, Bjørnsrud 1999). Dette betyr at en i forskning om effektivitet, ikke bare kan se på den formelle, men også den uformelle læringen i skolen. Til grunn for en del av de siste forskningsrapportene ligger nettopp det å sette søkelyset på den uformelle læringa, f. eks. ved å analysere samhandlingsmønstre mellom barna på skolen, mellom foreldrene og relasjonen hjem - skole. Skolen blir også sett ut fra betydningen den har for rekruttering til lokalsamfunnet og i et livsløpsperspektiv. (Kvalsund 1995). Det er her også verd å ta med seg at etter den nye grunnskolereformen, blir det pga. den sterke fokuseringen på lek og læring, nødvendig å se barnehage og skole under ett både fysisk, administrativt og faglig.

En kortversjon av det norske forskere har kommet til, kan muligens oppsummeres slik det kommer fram hos Kvalsund (1995):

”Dei fâdelte skulane har derfor gjennom sin storleik og delingsform spesielle rammevilkår for sosialiseringkvaliteter som er sentrale om vi ser på lover, skolepolitiske dokument, målsettingar og retningslinjer for den norske grunnskulen. Slike vilkår vil det i det minste bli svært krevjande å realisere i større skuleeininger. Derfor vil kvalitetane etter alt sannsyn bli borte ved sentraliserande strukturendringar i den norske grunnskulen.” (Kvalsund 1995)

Det er til slutt grunn til å understreke at en lang rekke norske undersøkelser viser at det er komplisert å si noe generelt om sammenhenger mellom skolestruktur/størrelse på skoler og kvaliteten på elevenes læringsmiljø. Det som foreliggende dokumentasjon imidlertid viser, er at kommuner som ser på mulige strukturendringer innenfor oppvekstsektoren, er nødt til å ta med i sine overveielser en rekke kvaliteter ved mindre skoleenheter som kan gå tapt hvis en kun ser på kostnadsbesparelser.

Kilder:

Bjørnsrud, H. (1999): *Den inkluderende skolen*. Universitetsforlaget

Friestad, L.B.H. og Johnsen, Å. (1992): *Sammenlignbare data i grunnskolen-sluttrapport*. FOU-rapport nr. 100. Agderforskning

Frønes, I., Heggen, K., og Myklebust, J.O. (red.) (1997): *Livsløp. Oppvekst, generasjon og sosial endring*. Universitetsforlaget

Grøterud, M. og Nilsen, B. S. (1997): *Effektive skoler - effektiv undervisning? Et spørsmål om verdier*. AD Notam

Gundem, B. Brandzeg (1990): *Læreplanteori og læreplanpraksis*. Universitetsforlaget

Kvalsund, R. (1995): *Elevrelasjonar og uformell læring. Samanliknande kasusstudiar av fådelte og fulldelte bygdeskular*. Doktoravhandling. Univ. i Trondheim 1995 i Forskningsrapport nr. 6. Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda

Kvalsund, R., Bøe, L., Heggen, K., Madssen, K.-A., Vaage, S. (red.) (1998): *I lærande fellesskap*. Høgskolen i Volda og Møreforskning Volda

Kvalsund, R., Løvik, P., Myklebust, J. O.: (1991): *Relasjonar som raknar?* Møreforskning

Kvalsund, R. og Myklebust, J.O., (1995): *Grunnskulen i Haram - på veg mot strukturendring?* Møreforskning

Kvalsund, R. (1998): *The School and the local community. A review of recent Norwegian research*. Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda

Monsen, L. og Tiller, T. (red.) (1991): *Effektive skoler – skoleutvikling eller mer byråkrati?* AdNotam Gyldendal

Solstad, K.J.: (1997): *Equity at Risk. Planned Educational Change in Norway: Pitfalls and Progress*. Scandinavian University Press

5. PRESENTASJON AV TALLMATERIALET FRA SAMMENLIGNBARE KOMMUNER

5.1 Nærmere begrunnelse for utvalget av sammenlignbare kommuner

Som tidligere nevnt hører Notodden til gruppen ”Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader og middels frie, disponible inntekter” i SSBs gruppering av sammenlignbare kommuner. Denne gruppen omfatter i alt 49 kommuner. Å sammenligne med alle disse, ville bli for omfattende. Vi har derfor valgt ut de 10 kommunene som ligner mest på Notodden, alle forhold tatt i betraktning.

Utvalget kan i prinsippet foretas på to ulike måter. Den første er å ta utgangspunkt i indeksen for bundne kostnader, altså det kostnadsnivå som må til for å gi de minimumsytelser loven krever innenfor ulike sektorer. (Indeks 1 er et beregnet gjennomsnitt for alle kommuner.) Dette gir det beste grunnlaget for å vurdere hvor store kostnader kommunen antas å **måtte påta seg for å dekke lovverkets minstekrav.**

Imidlertid viser det seg at ressursinnsatsen i de enkelte kommuner også er avhengig av størrelsen på de fritt disponible inntektene. Denne synliggjøres ved indeksen for frie, disponible inntekter. (Også her er indeks 1 et beregnet gjennomsnitt for alle kommuner.) Ved hjelp av denne kan en finne ut hvor mye kommuner med samme nivå på fritt disponible inntekter reelt bruker på de forskjellige sektorer. Siden lærerlønn utgjør den alt overveiende del av kostnadene i skoleverket, brukes **antall elever pr. lærerårsverk** som mål for denne sektoren. For barnehager er målet prosentvis dekning i forhold til antall barn i alderen 1 – 5 år.

For denne undersøkelsen har vi tatt utgangspunkt i kommuner med så godt som samme bundne utgiftsnivå. Innenfor dette utvalget har vi plukket ut kommuner som også har tilnærmet samme inntektsnivå. I tillegg har vi tatt med tre kommuner med noe høyere bundne utgifter og litt lavere frie inntekter, deriblant de to Telemarkskommunene som best kan sammenlignes med Notodden, nemlig Bamble og Kragerø.

Tabellen på neste side viser utvalget av kommuner, utgifts- og inntektsnivå og ressursinnsats/produksjon innenfor skole- og barnehagesektoren og total personalinnsats.

UTVALG AV KOMMUNER FRA GRUPPEN

”Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader og middels frie disponible inntekter”

	Indeks bundne kostnader	Indeks frie disp. inntekter	Barnehagedekning	Elever pr. lærerårsverk	Samlet årsverk pr. 1000 innbygger
Snitt for gruppen → Kommuner ↓			56%	10,3	34
Askøy	0,75	0,87	48%	9,5	37
Bamble	0,74	0,91	62%	11,1	31
Flora	0,81	0,96	60%	9,4	46
Kragerø	0,80	0,88	48%	10,4	38
Melhus	0,78	0,84	49%	10,0	36
Namsos	0,75	0,95	65%	10,4	39
Notodden	0,76	0,99	67%	8,8	37
Notodden *				9,3	
Strand	0,76	0,89	37%	10,3	38
Vefsn	0,75	1,01	59%	9,2	41
Vennesla	0,76	0,87	46%	10,4	31
Vest Vågøy	0,82	0,96	57%	9,2	35
Ørsta	0,77	0,91	69%	9,0	39

* Notodden korrigert for øvingsundervisning

I utgangspunktet framstår Notodden som den kommunen som har desidert lavest elevtall pr. lærerårsverk, altså størst innsats av lærerkrefter. En nærmere gjennomgang av materialet viser imidlertid at det ikke er tatt hensyn til at øvingsundervisningen ved HiT. For Notoddens del tilsvarte denne for siste skoleår 9,51 årsverk. Korrigerer vi for dette, endres bildet som vist ovenfor.

5.2 Beskrivelse av skolestrukturen i de utvalgte kommuner

De utvalgte kommunene har som en kunne vente ut fra utvalgskriteriene, om lag samme skolestruktur. Det vanlige er fra seks til femten skoler med barnetrinn, tre eller fire ungdomsskoler, hvorav en eller to er kombinerte skoler, og relativt store avstander utenfor kommunesenteret. En kommune, Ørsta, har en skole som ligger slik til at det må brukes båt for å komme dit, og en skole som ligger ca. fem mil fra de øvrige.

5.3 Sammenligning av ressursforbruk i de utvalgte kommunene

Ser vi på alle de 49 kommunene innenfor gruppen ”Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader og middels frie, disponible inntekter”, finner vi at de i gjennomsnitt har 10,3 elever pr. lærerårsverk, mens Notodden selv etter korreksjon for øvingsundervisning ligger på 9,3 elever. Bare tre kommuner av de ti vi sammenligner spesielt med, har lavere elevtall pr. lærerårsverk. For to av disse, Vefsn og Vestvågøy, veit vi at de har noe øvingsundervisning. Ørsta har mye øvingsundervisning. Det kan, etter det vi får opplyst, se ut til at samme feil ligger inne vedr. øvingsundervisning som for Notodden, uten at vi har data som gjør det mulig å korrigere det. Det betyr at disse kommunene sannsynligvis har et høyere elevtall pr. årsverk enn det som framgår av tabellen.

5.4 Konklusjoner

Det synes klart at Notodden kommune har et betydelig høyere forbruk av timerressurser enn det som er vanlig i de mest sammenlignbare kommuner, selv om det ikke er så stor forskjell som det synes å framgå av statistikken ved første øyekast. Dette skyldes i hovedsak to forhold. Det ene er at elevtallet har falt i grendeskolene. Dermed har disse skolene etter hvert fått lave elevtall i klassene. Det andre er at Notodden ungdomsskole har klasserom som er så små at de bare er godkjent for inntil 25 elever. Disse forhold gir automatisk relativt høyt ressursforbruk, og åpner for at endring i kretsordningen mellom grendeskolene og/eller vanlig klasseromsstørrelse ved Notodden ungdomsskole vil gi betydelige innsparinger i lærerlønn. Imidlertid må det også beregnes hvilke merutgifter som følger av endringene, først og fremst til skoleskyss, før netto innsparing kan fastslås. Det som så må klarlegges, er om de berørte skolene er så spesielle i forhold til hverandre at de likevel bør opprettholdes. Det må vurderes på bakgrunn av de pedagogiske og sosiale konsekvenser kretsendringer vil medføre, noe vi kommer tilbake til i kap. 9.

6. PRESENTASJON AV DAGENS KRETSORDNING

6.1 Beskrivelse av dagens kretsordning

Notodden kommune har en desentralisert skolestruktur med i alt åtte barneskoler, to ungdomsskoler og en kombinert barne- og ungdomsskole, Gransherad.

Som tidligere nevnt, har Notodden kommune i dag ut fra pedagogiske og sosiale kriterier en bortimot ideell skoleordning. Med unntak av Gransherad, Lisleherad og Yli og enkelte år Høgås er skolene fulldelte. De tre skolene i bykjernen, Sætre, Tinnemoen og Tveiten, har enkelte år parallellklasser på ett eller flere årstrinn, men stort sett er det en klasse på hvert trinn. Det samme gjelder Høgås skole, men her er det større variasjoner fra år til år.

Så lenge elevtallet holdt seg rimelig høyt og gav tilnærmet fulle klasser ved alle skolene, var det heller ikke økonomisk noen ugunstig ordning. Nedgangen i fødselstall har imidlertid rammet grendeskolene sterkere enn de bynære skolene. Dette resulterer i første omgang i lavere elevtall i klassene, etter hvert også, som ved Yli skole, i overgang til fådelte skole. Dette gjør at skoleordningen relativt sett blir langt mer kostbar enn den var for noen år siden.

Det er grunn til å påpeke i denne sammenheng, hvor viktig det er for kommunens totale økonomi at utbygging av nye boligområder sees i sammenheng også med ledig skolekapasitet. Dersom dette ikke skjer, vil det forbigående medføre en sterk opphopning av elever og utløse behov for utbygging av skoler i enkelte kretser, mens andre skoler i kommunen har ledig kapasitet.

Nedenfor følger en oppstilling som viser elev og klassetall for 6 år framover ved barneskolene og 12 år for ungdomsskolene i Notodden med dagens kretsordning. Oppstillingen bygger på de elev- og fødselstall vi har mottatt fra Notodden kommune i september i år. Når det gjelder beregning av lærerlønn, regnes førsteklasse med mer enn 18 elever som to klasser, idet den utløser en ekstra lærerressurs, men det blir ikke klassesdeling før ved 29 elever.

Detaljerte oversikter som viser elevtall fordelt på årskull og antall klasser og aktuelle årskull som vil gå i samme klasse, finnes i Vedlegg 5.

Etter det vi får opplyst, har kommunen ikke noen framskriving av nyere dato som viser befolkningsutviklingen i de forskjellige kretser. For vårt formål anses en tidshorisont på 6 år som tilstrekkelig til å gi kommunen tid for nødvendig tilrettelegging.

6.2 Elev og klassetall ved de enkelte skoler med dagens kretsordning

I nedenstående oppstilling er skoleåret som begynte i år 2000, tatt med for å illustrere hvordan elevtallet i enkeltklasser kan forandres fra år til år. Ved fådelte skoler er klassetallet markert ut for det eldste av de sammenslåtte årstrinn.

Gransherad skole, barnetrinnet

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	75	4	75	5	74	5	81	5	75	5	76	5	77	5

Gransherad skole har et stabilt elevtall og vil være femdelt i hele seksårsperioden vi har oversikt over.

Høgås skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	107	7	104	5	108	6	101	6	96	6	108	7	99	6

Høgås skole har et sterkt, men forbigående fall i fødselstall. Dette gjør at skolen med dagens tall vil ha to årstrinn slått sammen i en klasse gjennom hele perioden. Et nytt boligfelt rundt Eikeskarveien vil trolig fylle opp klassene, kanskje sprengte dem, og gjøre skolen permanent fulldelt.

Lisleherad skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	50	4	47	4	52	4	49	3	50	4	47	3	45	3

Lisleherad skole har et relativt stabilt elevtall, med en noe fallende tendens mot slutten av perioden. Den vil veksle mellom tre og fire klasser i årene framover.

Nordbygda skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	102	7	104	7	104	7	100	7	94	7	89	7	87	6

Nordbygda har et jevnt elevtall, svakt fallende mot slutten av perioden, og er, med unntak av siste år i oversikten, fulldelt. To elever mer i et sammenslått 2. og 3. årskull vil gi fulldeling også dette året. Det er god plass i alle klasser, bortsett fra denne.

Rygi skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	142	7	142	7	139	8	137	7	137	7	129	7	129	8

Også Rygi har et jevnt elevtall. Skolen er fulldelt, men har ikke parallellklasser. Det er god plass i alle klasser.

Sætre skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	168	8	172	8	170	9	171	9	166	9	161	8	172	9

Sætre skole har et noe varierende elevtall. Skolen er fulldelt med parallellklasser på enkelte klasstrinn. Klassene er relativt fulle.

Tinnesmoen skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	125	8	125	8	127	8	126	8	135	9	130	8	128	8

Tinnesmoen har jevne elevtall, med en kraftig topp for årskullet som begynte på skolen i fjor. Med unntak av dette årskullet er skolen fulldelt, uten paralleller og med god plass i klassene.

Tveiten skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	171	9	170	9	172	10	165	9	170	9	182	9	179	10

Tveiten skole har et relativt høyt elevtall, med parallellklasser på to eller tre årstrinn gjennom hele perioden. Med unntak av disse årstrinnene er elevtallet i klassene relativt høyt.

Yli skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	93	6	89	6	81	5	77	4	66	4	62	4	60	4

Yli skole har et markert fall i elevtall fra og med det årskull som begynte på skolen i år. Skolen faller fra seksdelt til firedelt, og samlet elevtall fra 93 til 60. I årene 2003 til og med 2006 vil en økning på en elev på et bestemt alderstrinn gi en ekstra klasse. I alle andre klasser er det god plass.

Gransherad skole, ungdomsteget

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	41	3	37	3	37	2	26	2	30	2	31	2	34	2

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	32	2	32	2	37	2	34	2	30	2	33	2	30	2

Ungdomsteget ved Gransherad skole er tredelt inneværende år, men vil etter elevtallene gå ned til stabilt todelt resten av perioden. To år vil skolen være på grensa til tredeling (2009 og 2010). Det er god plass i klassene.

Heddal ungdomsskole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	154	6	144	6	145	6	151	6	152	6	152	6	151	6

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	141	6	132	6	124	6	121	6	114	6	107	6	112	6

Heddal ungdomsskole har en jevn elevtallsutvikling og har to parallellklasser på alle årstrinn med relativt god plass i alle klasser. Mot slutten av perioden (fra og med 2007) er det en markert nedgang i elevtall, noe som fører til at klassene blir svært små.

Notodden ungdomsskole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	247	11	260	12	264	12	283	12	250	10	250	10	241	9

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	270	10	293	11	289	11	266	10	249	9	249	9	252	9

Notodden ungdomsskole veksler mellom tre og fem paralleller på årstrinnene. Skolen har inneværende år flere klasser enn elevtallet skulle tilsi på grunn av at de fleste klasserommene er for små til å ta klasser på 30 elever. De årene dette fører til ekstra parallellklasser, er det god plass i klassene. For øvrig er det, som en vil vente i en tre- eller flere parallellers skole, god oppfylling i klassene.

7. ELEV- OG KLASSETALL OG INNSPARINGSEFFEKT PÅ LÆRERLØNN VED ULIKE ALTERNATIVE KRETSENDRINGER

Fullstendig oversikt over elev- og klassetall for disse alternativene ligger ved som Vedlegg 6.

7.1 Barneskolen i Heddal

7.1.1 Rygi og Yli skole slått sammen til en skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	235	14	231	14	220	13	214	12	203	11	191	10	188	9
Dagens ordn.		13		13		13		11		11		11		12
Endring ved dette alternativ		+1		+1		0		+1		0		-1		-3

Som det framgår, vil dette alternativet gi ubetydelig innsparing fram til 2005. De første par årene vil det faktisk medføre økning i klassetall, og for hele perioden sett under ett vil det medføre en klasse mindre hvert tredje år. Dersom fødselstallet ikke stiger betydelig, vil en sammenslåing gi stor innsparing fra 2006.

7.1.2 Nordbygda, Rygi og Yli skoler slått sammen

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	337	15	335	15	324	15	314	15	297	14	279	14	275	15
Dagens ordn.		20		20		20		18		18		18		18
Endring ved dette alternativ		-5		-5		-5		-3		-4		-4		-3

Dette alternativet vil gi en meget stor innsparing, fra tre til fem klasser mindre pr. år, i gjennomsnitt fire klasser mindre pr. år, noe som svarer til en reduksjon i lærerlønnskostnad på ca. kr 1.380.000 pr. år. Dersom alle elevene samles på et skolested, har ingen av dagens skoler nok plass, og det må investeres betydelige beløp i ny skole. Imidlertid kan en tenke seg en skole for småskolesteget og en for mellomsteget. For å redusere skyssavstanden for de yngste elevene, ville det være naturlig å samle disse på Rygi skole, mens elevene i 5. – 7. klasse kunne samles på Nordbygda. En slik ordning vil, etter det en kan se, kunne gjennomføres uten nevneverdige investeringer. Dette ville frigjøre Yli skole for ev. barnehagedrift. Ordningen med to skolesteder medfører at en også må ha to rektorer, noe som vil gi en ekstrakostnad til administrasjon i størrelsesorden ca. kr 103.000 pr. år. Likevel vil dette alternativet gi en netto innsparing i lærerlønnskostnader på ca. kr 1.277.000 pr. år. Regner en med at halve skolen brukes til barnehage, vil kostnadene til reinhold reduseres med ca. kr. 80.000 og strømkostnadene med kr 35.000. Samlet innsparing vil utgjøre om lag kr 1.390.000. Betydelige merkostnad til skyss vil komme til fradrag, jf. kap.8. Siste beregning fra Nettbuss stipulerer en merkostnad på ca. kr 715.000. Netto innsparing ved dette alternativet blir således redusert til kr 675.000.

(Samling av alle elevene på Rygi ville redusere skysskostnadene med ca. kr 200.000. I tillegg ville en slippe merkostnaden med to rektorer, noe som ville føre til en samlet netto innsparing på om lag kr 975.000 pr. år. Det forutsetter imidlertid en betydelig utvidelse av Rygi skole. Som en vil se under Tilrådingen vil en sammenslåing av bare Rygi og Yli fra 2006 gi nesten like stor netto innsparing og kreve langt mindre utbygging av Rygi skole.)

Et viktig forbehold må tas. Dersom foreldre til ti eller flere elever krever opplæring på et annet språk enn det vedtatte opplæringsmålet, har de rett til det, jf. kap. 2. Dersom dette gjøres jevnlig, og det er mer enn 28 elever igjen med nynorsk som opplæringsmål på hvert årstrinn, vil det mer enn oppveie innsparingseffekten ved sammenslåingen. Dersom om lag halvparten av elevene krever et annet opplæringsmål enn det vedtatte, vil elevene fritt kunne velge opplæringsmål uten at det fører til merutgifter. Hvor stor sannsynligheten for disse alternativene er, er det vanskelig for oss å ta stilling til.

7.1.3 Gransherad, Nordbygda, Rygi og Yli slått sammen til en skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	413	19	408	18	398	17	395	17	372	16	355	15	352	15
N+R+Y + G		19		20		20		20		19		19		20
Endring i forhold til (N+R+Y)+ G		0		-2		-3		-3		-3		-4		-5

Også dette alternativet ville gi en betydelig innsparing på lønnsposten, da det i snitt vil medføre en reduksjon på enda 3,5 klasse pr. år. Imidlertid vil en minimal innflytting på enkelte årstrinn gi to klasser mer pr. år, og mer enn halvparten av innsparinga vil da være tapt. Dessuten vil det i de første år medføre at alternativet med to skolesteder ikke lar seg gjennomføre pga. for mange klasser. Et annet forhold er at det vil gi urimelig lang skolevei, medføre meget betydelige merkostnader til skoleskyss og medføre reisetid langt ut over de veiledende retningslinjer som foreligger. Endelig vil det bety at barn brytes opp fra kanskje det mest typiske bygdemiljø som finnes i Notodden, til en stor skole i et langt mer bynært miljø.

7.2 Alternativ tilknytning for Lisleherad barneskole

7.2.1 Lisleherad og Tinnesmoen slått sammen til en skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	175	8	172	10	179	10	175	9	185	9	177	8	173	9
Dagens ordn.		12		12		12		11		13		11		11
Endring ved dette alternativ		-4		-2		-2		-2		-4		-3		-2

I snitt for seksårsperioden vil dette gi en reduksjon på 2 ½ klasse pr. år, altså en innsparing på lønnsposten på i gjennomsnitt ca. kr 870.000 pr. år. Etter det vi forstår, vil det ikke være plass til å ta mot elevene fra Lisleherad på Tinnesmoen uten å bygge to nye klasserom. Ett av disse bør i så fall innredes med tanke på bruk som spesialrom for naturfagene, noe skolen i dag

mangler. Grovt regnet vil dette utløse et investeringsbehov på om lag kr 2.500.000. (160 m² à kr 12. – 15.000). I tillegg er oppslutningen om skolefritidsordningen så stor at også den vil sprenges. Merkostnad til skyss vil utgjøre ca kr 110.000.

Også her vil det bety betydelig lenger skolevei for enkelte elever, men ikke i samme grad som for Gransherad. Etter det vi kjenner til, vil ikke spørsmålet om ekstra klasser pga. avvikende opplæringsmål være aktuelt her. Derimot vil en nok i høyere grad enn i Heddal oppleve overgangen fra bygdemiljø til bymiljø som problematisk.

7.2.2 Lisleherad og Sætre slått sammen til en skole

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	218	12	219	12	222	13	220	13	216	13	208	12	217	13
Dagens ordn.		12		12		13		12		13		11		12
Endring ved dette alternativ		0		0		0		+1		0		+1		0

Dette alternativet vil gi økning i klassetall, og anses derfor som uaktuelt.

7.3 Barneskolene i sentrum og Høgås skole

Alle de følgende alternativene vil etter det en kan se medføre behov for betydelig utbygging av de eksisterende skoler. Dette vil i særlig grad være tilfelle for alternativ 6.3.3.4: Sammenslåing av de tre skolene i selve byen, som ville gitt en stor innsparing på posten lærerlønn, men kreve en meget betydelig investering i ny skole.

7.3.1 Høgås + Sætre barneskoler

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	275	15	277	15	279	14	273	14	263	14	272	14	274	14
Dagens ordn		15		13		15		15		15		15		15
Endring dette alt.		0		+2		-1		-1		-1		-1		-1

En slik sammenslåing vil i gjennomsnitt gi en innsparing på en klasse hvert annet år i de seks år vi har oversikt over. Dette anses som en så ubetydelig innsparing at alternativet ikke vurderes som særlig aktuelt.

7.3.2 Sætre + Tinnemoen barneskoler

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	293	16	297	16	297	15	297	16	301	16	291	15	300	16
Dagens ordn		16		16		17		17		18		16		17
Endring dette alt.		0		0		-2		-1		-2		-1		-1

En slik sammenslåing vil i gjennomsnitt gi en innsparing på litt over en klasse (7/6) pr. år i de seks år vi har oversikt over.

7.3.3 Høgås + Tveiten barneskoler

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	268	15	274	14	280	14	266	13	266	13	290	15	278	14
Dagens ordn		16		14		16		15		15		16		16
Endring dette alt.		+1		0		-2		-2		-2		-1		-2

Dette alternativet vil i gjennomsnitt gi en innsparing på 1 ½ klasse pr. år i de seks år vi har oversikt over.

7.3.4 Sætre + Tveiten barneskoler

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	339	16	342	16	342	16	336	16	336	16	343	16	351	16
Dagens ordn		17		17		19		18		18		17		19
Endring dette alt.		-1		-1		-3		-2		-2		-1		-3

Dette alternativet vil i gjennomsnitt gi en innsparing på to klasser pr. år i de seks år vi har oversikt over.

7.3.5 Sætre + Tinnesmoen + Tveiten barneskoler

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
Sum	474	24	463	23	465	22	462	22	471	22	473	22	479	22
Dagens ordn		25		25		27		26		27		25		27
Endring dette alt.		-1		-2		-5		-4		-5		-3		-5

Dette alternativet vil i gjennomsnitt gi en innsparing på fire klasser pr. år i de seks år vi har oversikt over.

Imidlertid vil det bety en skole som hele tida ligger over tilrådd størrelse på norske grunnskoler, jf. kap 2. Det forutsetter også en meget høy investering i nytt skolebygg, en investering av et slikt omfang at den oppnådde reduksjon i lærerlønnskostnader ikke vil kunne dekke kapitalkostnadene ved nybygget. Som det framgår tidligere, synes det å være andre alternativ som vil komme mer positivt ut, alle forhold tatt i betraktning.

7.4 Ungdomssteget

7.4.1 Heddal ungdomsskole + Notodden ungdomsskole

Notodden ungdomsskole har i dag et bygg der de fleste klasserommene er så små at det ikke kan være mer enn 25 elever i hver klasse. En slik sammenslåing kan derfor ikke gjennomføres uten en betydelig utvidelse av skolebygningen eller bygging av **ny ungdomsskole** for fem parallellklasser. Vi har derfor funnet det naturlig først å vise hva som er effekten av sammenslåing av skolene og hva som er effekten av at Notodden ungdomsskole får en bygning med vanlig størrelse på klasserommene, noe som vil gjøre det mulig å bruke 30 som klassesdelingstall. På nederste linje viser vi den sammenlagte effekten av de to faktorene. Fordi det bare er tre årstrinn i ungdomsskolen, viser vi hele tabellen for ungdomssteget.

Ungdomssteget i Notodden bruker etter siste GSI-statistikk i gjennomsnitt 2,77 årsverk pr. klasse. Det vil være rimelig å regne en mulig innsparing til to årsverk pr. klasse.

Elev- og klassetall ved Heddal + Notodden ungdomsskole 2000 – 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	125	5	160	6	126	5	148	5	128	5	126	5	138	5
9.	122	5	123	5	160	6	126	5	148	5	128	5	126	5
10.	154	6	121	5	123	5	160	6	126	5	148	5	128	5
Sum	401	16	404	16	409	16	434	16	402	15	402	15	392	15
Dagens ordn.		17		18		18		18		16		16		15
Endring ved dette alternativ	*	-1		0		0		-1		-1		-1		0
	**	0		-2		-2		-1		-1		-1		-2
	***	-1		-2		-2		-2		-2		-2		2

* Effekt av sammenslåing av kretsene

** Effekt av ny skole for Notodden ungdomsskole alene

*** Effekt av ny ungdomsskole + sammenslåing av ungdomsskolene

Gjennom denne perioden vil en sammenslåing av kretsene isolert sett bare gi ½ klasse mindre pr. år, svarende til ett årsverk, altså en ubetydelig innsparing, faktisk mindre enn økningen i skysskostnader.

Sammenslåingen kan ikke gjennomføres uten at det bygges ny ungdomsskole. Klasserom av normal størrelse vil for Notodden ungdomsskole alene gi en gjennomsnittlig innsparing på 1 ½ klasse pr. år gjennom denne perioden. Dette tilsvarer en innsparing på tre årsverk eller om lag kr 1.040.000 pr. år uten økning i skysskostnadene.

Sammenslåing av skolene og nybygg vil gi en samlet innsparing gjennom denne perioden på 2 klasser pr. år, noe som tilsvarer fire årsverk eller om lag kr 1.390.000 pr. år.

For alternativet med sammenslåing vil det imidlertid komme en betydelig økning i skyssutgiftene til fradrag. Etter takstregulativet som trer i kraft fra 01.01.02 vil disse merkostnadene utgjøre om lag kr 450.000 pr. år.

Elev- og klassetall ved Heddal + Notodden ungdomsskole 2007 - 2013

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	147	5	140	5	126	5	121	5	116	4	119	4	129	5
9.	138	5	147	5	140	5	126	5	121	5	116	4	119	4
10.	126	5	138	5	147	5	140	5	126	5	121	5	116	4
Sum	411	15	425	15	413	15	387	15	363	14	356	13	364	13
Dagens ordn.		16		17		17		16		15		15		15
Endring ved dette alternativ	*	-1		-2		-2		-1		-1		-2		-2
	**	-2		-2		-2		-2		-3		-3		-3
	***	-3		-4		-4		-3		-4		-5		-5

* Effekt av sammenslåing av kretsene

** Effekt av ny skole for Notodden ungdomsskole alene

*** Effekt av ny skole + sammenslåing av skolene

Gjennom denne perioden vil en sammenslåing av skolene isolert gi en gjennomsnittlig innsparing på 1 4/7 klasse pr. år, noe som tilsvarer 3 1/7 årsverk eller om lag kr 1.090.000 pr. år. Denne summen må reduseres med økte skysskostnader beregnet til om lag kr 400.000 (nedgang i elevtallet), slik at netto innsparing vil utgjøre om lag kr 690.000 pr. år.

Sammenslåingen kan ikke gjennomføres uten at det bygges ny ungdomsskole. Klasserom av normal størrelse vil for Notodden ungdomsskole alene gi en gjennomsnittlig innsparing på 2 3/7 klasse pr. år gjennom denne perioden. Dette svarer til 4 6/7 årsverk eller om lag kr 1.690.000 uten at det påløper noen merkostnader til skyss.

Sammenslåing av skolene **og** nybygg vil gi en samlet gjennomsnittlig innsparing på 4 klasser pr. år gjennom denne perioden, d.v.s. en innsparing på 8 årsverk eller om lag kr 2.780.000 pr. år. Denne summen må reduseres med økte skysskostnader om lag kr 400.000, slik at netto innsparing vil utgjøre om lag kr 2.380.000 pr. år.

7.4.2 Gransherad ungdomsskole + Heddal ungdomsskole

Elev- og klassetall ved Gransherad + Heddal ungdomsskole 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	58	2	62	3	63	3	52	2	67	3	64	3	54	2
9.	64	3	58	2	62	3	63	3	52	2	67	3	64	3
10.	73	3	64	3	58	2	62	3	63	3	52	2	67	3
Sum	195	8	184	8	183	8	177	8	182	8	183	8	185	8
Dagens ordn.		9		9		9		8		8		8		8
Endring ved dette alternativ		-1		-1		-1		0		0		0		0

Med de elevtall vi pr. i dag har oversikt over, vil dette alternativet i snitt gi en reduksjon i antall klasser på en klasse hvert tredje år, altså en ubetydelig innsparing. I tillegg vil en ha de betenkeligheter som er påpekt under Gransherad barneskole og en meget betydelig økning i skyssutgifter.

Elev- og klassetall ved Gransherad + Heddal ungdomsskole 2007 - 2013

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	55	2	55	2	51	2	49	2	44	2	47	2	51	2
9.	54	2	55	2	55	2	51	2	49	2	44	2	47	2
10.	64	3	54	2	55	2	55	2	51	2	49	2	44	2
Sum	173	7	164	6	161	6	155	6	144	6	140	6	142	6
Dagens ordn.		8		8		8		8		8		8		8
Endring ved dette alternativ		-1		-2		-2		-2		-2		-2		-2

Fra og med 2008 ville elevene fra Gransherad kunne gå inn i eksisterende klasser ved Heddal ungdomsskole. Sammenslåing vil fra da av gi 2 klassers innsparing hvert år. Vi peker likevel, som tidligere, på den svært lange skoleveien, stor økning i skysskostnad og ulikheten i bakgrunnskultur og miljø, og kan vanskelig tilrå et slikt alternativ.

8. VALG AV AKTUELLE ALTERNATIV

På bakgrunn av de funn som ovenfor er referert, synes det som om det ikke er mange alternativer som vil gi så stor innsparing at de anses som aktuelle. Kort sagt kan det sies at det er endringer ved barneskolene i Heddal og Tinnesmoen + Lisleherad som kan være mulige alternativer på barnetrinnet, ut fra en samlet vurdering av økonomi, pedagogiske, sosiale og kulturelle forhold, og aktuelle skoleskyssavstander.

I tillegg må en vurdere hva som på noe lenger sikt må vedtas som endelig ordning for ungdomssteget i Heddal og på Notodden. Her er det et betydelig innsparingspotensiale, først og fremst ved å sørge for at ungdomsskolen på Notodden får tilgang til klasserom av vanlig størrelse.

Prosjektgruppa, som er oppnevnt av Notodden kommune, sluttet seg i møte 11.10.01 til denne vurderingen, men ba om at en i tillegg så på muligheten for å sikre noe reservekapasitet ved barneskolene i de sentrale byområder + Høgås. Dette vil lettest kunne gjøres ved å frigjøre eller øke kapasiteten ved Sætre skole.

Det videre arbeid med å klargjøre andre økonomiske konsekvenser og pedagogiske og sosiale virkninger av ev. strukturendringer vil derfor avgrenses til disse alternativene.

Prosjektgruppa gav videre i møte 15.11.01 uttrykk for at innsparingene ved de foreslåtte endringene i Heddal og Lisleherad var så vidt beskjedne i forhold til de relativt drastiske endringene, at arbeidet i hovedsak burde konsentreres om å finne nye løsninger for ungdomssteget, noe som samtidig ville lette presset på de semtrumsnære skolene. Dette ville i så fall medføre en utvidelse av oppdraget.

9. ANDRE KOSTNADER VED AKTUELLE ALTERNATIV

9.1 Kostnader til lys, oppvarming og reinhold ved aktuelle alternative kretsordninger

Ved de endringer som anses aktuelle for barneskolen i Heddal vil Nordbygda og Rygi skoler fortsatt være i full bruk, og en må regne med om lag samme kostnad til oppvarming, lys og reinhold for kommunen som i dag ved disse skolene. Yli skole vil kunne tas i bruk som barnehage. Her vil det bli en reduksjon i disse kostnadene, avhengig av hvor stor del av lokalene som tas i bruk. Regner en med at halve skolen brukes til barnehage, vil kostnadene til reinhold reduseres med ca. kr. 80.000 og strømkostnadene med kr 35.000.

Dersom Lisleherad skole legges ned og elevene overføres til Tinnemoen skole vil kommunen spare alle kostnader til reinhold på Lisleherad. Det vil imidlertid være naturlig å tenke seg at skolebygningen stilles til disposisjon for kretsen som et grendehus. Selv om det vil føre til en vesentlig reduksjon i kostnadene til lys og oppvarming, må en regne med en god del utgifter, bl. a. på grunn av faste abonnementsavgifter, behov for beskyttelse mot frost etc. Et grovt anslag vil være at kostnadene i framtida vil utgjøre ca. 50 % av dagens nivå. Det forutsetter anlegg for automatisk temperaturregulering til anslått pris kr 25.000.

I sist avlagte regnskap (2000) utgjorde kostnadene til reinhold kr 272.000,- mens kostnadene til elektrisitet utgjorde kr 114.000,- (rundet av nedover).

Samlet innsparing pr. år i Lisleherad vil derfor bestå av to deler:

Innsparing reinhold (lønn og forbruksmateriell)	kr 272.000
Innsparing på lys og oppvarming	kr 57.000
Samlet innsparing på lys, oppvarming, reinhold	<u>kr 329.000</u>

Imidlertid vil tilsvarende kostnader øke noe ved Tinnemoen skole på grunn av større areal. Grovt regnet anslås dette til om lag kr. 159.000, slik at netto innsparing på vedlikehold, reinhold, lys og oppvarming ved denne endringen vil være i størrelsesorden ca. kr 170.000 pr. år.

Ved bygging av ny ungdomsskole for Notodden aleine, vil det ikke være vesentlig stigning i reinholdskostnadene. Ved å installere varmegjenvinningsanlegg vil en kunne redusere kostnadene til oppvarming i et nybygg. Totalt vil det neppe bli særlig endring fra dagens kostnader.

Felles ungdomsskole for Heddal og Notodden vil gi noe større innsparing på kostnadene både til oppvarming og reinhold på grunn av reduksjon i antall klasserom, uten at det er mulig å tallfeste dette nøyaktig nå.

9.2 Kostnader til skoleskyss ved ulike alternative kretsordninger

Merkostnad til skyss av skoleelever ved de ulike alternativene er beregnet i samarbeid med Nettbuss Telemark. Her er det regnet med at alle elever ved Yli skole og Lisleherad vil ha rett til skoleskyss. Det er videre regnet med at elever på småskolesteget i Nordbygda som skal til Rygi, vil ha rett til skyss, og tilsvarende at elever på mellomsteget på Rygi som skal til Nordbygda vil ha rett til skyss.

Etter oppgave fra Nettbuss Telemark vil dette utgjøre en samlet årlig merkostnad på ca. kr 825.000, fordelt med kr 110.000 på elever fra Lisleherad og kr 715.000 på elever i Heddal.

Ny ungdomsskole for Notodden aleine vil ikke medføre økte kostnader til skoleskyss.

Ny felles ungdomsskole for Heddal og Notodden vil medføre en økning i skysskostnader på om lag kr 450.000 pr. år, basert på takstregulativet som trer i kraft fra 01.01.02 og foreliggende elevtall. Fallende elevtall i Heddal vil i løpet av noen år redusere denne kostnaden noe.

Flytting av kretsgrensa mellom Lisleherad og Sætre til Kufaveien vil gi en merkostnad til skyss på ca. kr 50.000 pr. år.

Helt i avslutningsfasen av arbeidet har vi mottatt melding fra Nettbuss Telemark om at iverksettinga av det nye takstsoneregulativet er blitt utsatt. I stedet økes prisene på de fleste aktuelle takstsoner med kr 2.- pr. tur.

Dette vil ikke medføre noen vesentlig endring i de beregninger som er foretatt. I den grad det endrer noe, vil det gi litt større økning i skysskostnadene, altså styrke de konklusjoner og tilrådinger vi hadde arbeidet oss fram til.

10. SOSIALE OG PEDAGOGISKE KONSEKVENSER AV EVENTUELLE KRETSEDRINGER

10.1 Generelle vurderinger

10.1.1 Pedagogiske konsekvenser

Som det allerede er nevnt flere ganger, er de aktuelle barneskolene av en slik størrelse at det ikke er noe å vinne ut fra et pedagogisk ståsted ved sammenslåing. På den andre sida vil heller ikke en sammenslått skole bli så stor at det vil være noen pedagogisk belastning, bortsett fra den naturlige negative endring i holdning til skolen som vil følge enhver skoledlegging – i alle fall i noen år. En barneskole for hele Heddal vil ha to parallellklasser med rimelig klassestørrelse (17 – 26 elever pr. klasse) på hvert årstrinn for det tidsrom vi har oversikt over.

Relativt likt nærmiljø og kulturbakgrunn i dagens tre skolekretser tilsier også at det ikke bør by på de helt store vanskene å finne seg til rette ved overgang til en felles skole. En del av den læringsgevinst som kommer som en naturlig følge av nærheten mellom skole og hjemmemiljø, må en nok likevel regne med vil gå tapt.

Som tidligere nevnt utgjør opplæringspråket et usikkerhetsmoment. Det kan føre til at store deler av innsparinga blir borte. Deler elevene seg noenlunde jevnt på de to opplæringsmålene, vil det imidlertid bety at elever (foreldre) kan velge opplæringsmål for sine barn uten at det påfører kommunen merkostnad.

En ordning med småskolesteget samlet på Rygi skole vil etter beregninger fra Nettbuss Telemark gjøre det mulig å opprettholde midtskyss for denne skolen uten merkostnader for kommunen.

Totalt vil det sannsynligvis på sikt kunne hevdes at den pedagogiske situasjon for elevene ikke vil forringes i vesentlig grad ved en slik endring i Heddal, bortsett fra belastningen med lengere skoleskyss.

For elevene fra Lisleherad vil situasjonen være noe annerledes. Denne kretsen utgjør et etablert bygdemiljø, og elevene vil ved overføring til Tinnesmoen skole møte en annen kultur og et annet nærmiljø enn det de er vant til. Dette kan påvirke elevenes holdning til skolen i negativ retning. Selve skolestørrelsen bør imidlertid ikke gi negative konsekvenser.

Etter de opplysninger som pr. i dag foreligger fra Nettbuss Telemark, kan det også her være mulig å opprettholde midtskyssen uten at det påfører kommunen ekstra skysskostnader. Tidsmessig skulle det også være mulig å benytte det eksisterende skolefritidstilbud ved Tinnesmoen skole.

Lisleherad og Tinnesmoen skoler har i dag samme opplæringsmål. For språkopplæringa vil derfor en sammenslåing ikke medføre konsekvenser.

Totalt sett vil trolig elevene fra Lisleherad kunne få noe større tilpasningsproblemer ved å overføres til Tinnesmoen enn det vi vil finne i Heddal.

For ungdomssteget er det etter vårt skjønn bare alternativet med å slå Heddal og Notodden ungdomsskole sammen som kan være aktuelt. Notodden ungdomsskole veksler mellom tre og fire paralleller. Vi kan vanskelig se noen fordeler av pedagogisk art ved at denne skolen blir

større. Tvert imot vil elevmiljøet bli mer uoversiktlig. Skolen er rikelig stor nok til både å ha faglig bredde og faglig fordypning i lærerpersonalet og mangfold i tilbudet til elevene.

Heddal ungdomsskole er stabil todelt gjennom hele perioden. Også dette bør gi grunnlag for tilstrekkelig faglig bredde og faglig fordypning innenfor undervisningspersonalet. Etter M87 ville det vært mulig å hevde at valgfagstilbudet kunne blitt utvidet ved sammenslåing. L97 har en annen ordning med tilvalgspråk, faglig fordypning og praktisk prosjektarbeid. Med denne ordningen vil også Heddal ungdomsskole etter vårt skjønn kunne gi et tilbud med tilstrekkelig bredde.

Begge skolene har også nødvendige spesialrom og tilgang til utendørs arealer for idrett og naturopplevelse/studier. Vår konklusjon blir derfor at det ikke er noe å vinne av pedagogisk art ved å slå skolene sammen, snarere det motsatte.

10.1.2 Sosiale konsekvenser

Som tidligere nevnt kan de sosiale virkningene av kretsendringer være av to slag. Den ene typen vil være det sosiale miljøet elevene møter på skolen. Disse er allerede berørt i avsnittet ovenfor, fordi de påvirker den pedagogiske situasjonen.

Den andre typen av sosiale konsekvenser er de virkninger en endring i skolestrukturen får for lokalsamfunnet. De er vanskeligere å forutsi, men en del sannsynlige utslag kan forutses. I mindre bygdesamfunn fungerer nesten alltid skolen som et fysisk og sosialt samlingspunkt. Dersom skolen forsvinner, mister kretsen noe av det som gir sosial tilhørighet og følelse av fellesskap. I Heddal vil situasjonen være at i to av kretsene vil skolen bestå, men med et noe annet aldersspenn enn i dag. Dette bør kunne redusere de negative effektene av endringen for Nordbygda og Rygi, men bl. a. på grunn av at foreldre vil ha tilknytning til to skoler på barnetrinnet, vil de ikke engasjere seg like sterkt for skolen. Denne negative effekten vil neppe forsvinne over tid.

For Yli krets er situasjonen en annen. Her blir skolen borte, og selv om barnehagetilbudet for Heddal lokaliseres hit, vil det ikke i samme grad kunne ivareta skolens funksjon som sosialt og kulturelt samlingspunkt for nærmiljøet. Imidlertid representerer ikke Yli krets et ensartet sosialt miljø, idet kretsen består av tettbebyggelsen rundt Yli skole, tettbebyggelsen øst for Heddalselva og jordbruksområdene nord og sør for Yli-krysset. Spørsmålet vil derfor i noen grad være i hvor høy grad befolkningen opplever skolen som et felles samlingspunkt.

Erfaringer fra andre steder viser at det å opprettholde en aktivitet som barnehagedrift i en tidligere skolekrets i noen grad kan bidra til å ivareta følelsen av identitet og tilhørighet. Derved svekkes ikke nærmiljøet i samme grad som ved total nedlegging, men det er liten tvil om at de sosiale skadevirkningene vil være atskillig større for Yli krets.

For kretsene i Heddal vil de negative konsekvenser av en slik endring av skolestrukturen variere noe fra krets til krets, men totalt sett vil de trolig være av relativt begrenset omfang.

For Lisleherad er situasjonen verre. Her forsvinner skolen, og den erstattes ikke av noen ny aktivitet. Det forhold at skolebygget forutsettes bevart med grendehusfunksjon kan bare i mindre grad erstatte den funksjon skolen har som sosialt og kulturelt samlingspunkt. Kretsen går heller ikke inn i en større enhet med tilsvarende kulturbakgrunn som det en finner i

Heddal. Det må anses som klart at kretsen vil oppleve det som et betydelig tap at skolen nedlegges. Hvor stor vekt det skal legges på dette, må i siste instans politikerne ta stilling til.

For ungdomssteget har ikke de sosiale konsekvensene samme tyngde, fordi elevene her er eldre og naturlig søker mot større miljøer og nye bekjentskaper. Sannsynligvis har skolen heller ikke samme betydning for kretsen som sosialt samlingspunkt som vi finner i barneskolen. Negative sosiale konsekvenser av sammenslåing vil derfor ikke ha samme omfang for disse skolene. På den annen side kan vi heller ikke se nevneverdige muligheter for positive sosiale effekter ved sammenslåing. Elevgruppene er store nok til at elevene får nødvendige valgmuligheter når det gjelder å finne venner. Som nevnt under pedagogiske konsekvenser vil elevmiljøet ved sammenslåing bli mer uoversiktlig, noe som kan føre til at uheldige trender i elevmiljøet kan utvikle seg lenge før de oppdages.

10.2 Den enkelte skoles vurdering av pedagogiske og sosiale konsekvenser ved de aktuelle alternativ

10.2.1 Nordbygda skole – fellesmøte mellom FAU og samarbeidsutvalget 05.11.01

Fra *skolehold* ble det fremhevet at *skolekulturen* bygde på utstrakt kontakt med barnas kultur og med foreldrenes, noe som bl.a. kom til syne ved foreldrenes raske opparbeidelse av nærmiljøområde som opprinnelig var lagt ut som forretningsområde. Det ble eksempelvis nevnt den nære kontakten med lokalkulturen ved partnerskapsavtale med nabo om uteskolevirksomhet, og avtaler med andre naboer og grunneiere som gjorde det mulig for skolen å utnytte nærområdene. Foreldrenes store engasjement viste seg bl.a. ved at foreldrene sørget for flomlys på idretts- og skøytebanen. Foreldredeltakelsen kom til syne ved tilstelninger skolen hadde i kroppsøvingssalen, og det kunne være 300 besøkende i alt på slike kvelder. Utvida foreldre/elevmøter på båtturer og Lifjelltur ble trukket fram.

Foreldrene trakk fram at de kjente lærerne svært godt og hadde god kontakt med dem, og at dette kunne bli vanskelig ved at avstanden til skolen økte. Det vistest til erfaring med skolebytte fra egen skoletid, noe som førte til for dårlig kontakt med lærerne. Det at de yngre kunne gå sammen med de eldre søsknene, ble trukket fram som spesielt verdifullt og trygghetsskapende. Fra lærerhold ble det påpekt at den tilhørigheten elevene følte for skolen sin, ville de ikke ha ved en annen skole. Mange av innleggene understreket *tryggheten* og tilliten til skolen sin nå, og var engstelig for at den kunne mistes med overføring av en elevgruppe. Dersom det skapes trygghet i tidlig barneår, vil elevene ha med seg denne tryggheten inn i ungdomsskolen senere. Det ble uttrykt engstelse for at viltre 6-åringer, ville få problemer ved eventuell overgang til Rygi, og at Rygi og Nordbygda hadde ulike miljøer. Det ble hevdet at Timebussen gjør at elever fra Rygi lettere kommer seg til byen om kvelden, mens elevene i Nordbygda holder seg på stedet. Fra mødrehold ble det uttrykt engstelse for et eventuelt høyt antall elever på SFO, og det ble sagt at mange foreldre ville trekke barna sine fra SFO. Det ble trukket fram betydningen av at lærerne er stabile ved skolen og at de viser at de trives.

Med tanke på ekstrakostnader til *skyss*, ville innsparingen ikke bli stor, ble det hevdet. Det ble trukket fram som paradoksalt at i en tid hvor fysisk fostring vektlegges, så skulle flere skysses fram og tilbake til skolen. Det ble pekt på at bussingen ville føre til noe lengre skoledag for

elevene, og erfaringene med bruk av skolebuss var at den fort brukte lenger tid enn stipulert. Det at bussjåføren kjenner hver enkelt av elevene i dag, ble påpekt som veldig viktig, og at med flere elever ville denne nærkontakten bli vanskelig.

Fra forsamlingen ble det reist spørsmål om en hadde skole der om 20 år. I et langsiktig perspektiv ville det å overføre et klassetrinn være mindre dramatisk enn å nedlegge en hel skole, og at en derfor ikke måtte se på endringsforslaget med altfor stor uvilje. Det ble etterlyst om det forskningsmessig kunne pekes på uheldige virkninger av å splitte en skole. Til dette svarte Torodd Hagen at det på generelt grunnlag var uheldig med svak aldersblanding. Det ble trukket fram at foreliggende forslag kunne være greitt sammenlignet med kun en skole, og at det godt kunne argumenteres for dette.

Dersom en skal forsøke seg med *en konklusjon*, vil vi framheve de balanserte innleggene og at det var få signaler om at foreldrene og lærerne opplevde forslaget som veldig dramatisk.

10.2.2 Yli skole – fellesmøte FAU og samarbeidsutvalget 05.11.01

Fra *lærerhold* startet en med å problematisere forslaget ved å stille spørsmål om muligheter for å flytte de som skal bo på Tinnesjordet, til Yli. Torbjørn Omholt svarte det ikke hadde vært mulig å få opplysninger fra kommunen om antall boenheter her. Det ble trukket fram skolens store bruk av timer til elever med spesielle behov, og det ble hevdet liten kontinuitet ved PP- kontoret som mulig årsak, og at skolene av ulike årsaker søkte om flere timer enn nødvendig. Lærerne pekte videre på at nedleggingsspøkelset lenge hadde ferdes ved skolen, og at skolens folk hadde vært redde for å kreve noe fordi de fryktet det kunne brukes mot bevaring av skolen. Lærerne viste til den nærheten elevene følte til personalet, og at det nære kjennskapet førte til at rette person kunne kontaktes hvis det skulle skje noe med en elev mens foreldrene var på jobb. Nærmiljøet var en viktig ressurs for skolen som personalet visste å utnytte i undervisningen. Lærerne beskrev seg selv som et sammensveiset kollegium som var opptatt av å utvikle skolen, bl.a. ved å utnytte mulighetene ved aldersblanding. De var skeptiske til utskifting av lærere, og sa at det å bygge opp et lærerkollegium, tar lang tid. De viste til betydningen av trygghet på skolen, og hevdet at for eksempel mobbing kunne lærerne lett se og ta tak i med en gang.

Fra *foreldrene* ble det hevdet at forslaget om utradering av skolen kunne føre til spekulasjon i kretsen om språkspørsmålet, noe som kunne utvikle at det ikke spartes noe. Foreldrene pekte på at en måtte tenke på ungene som eventuelt må bytte skole tre ganger, og at engasjementet for skolen neppe lar seg opprettholde når søskenflokket skal gå på, kan hende, tre skoler. Det at søsken kom hjem fra skolen til ulik tid, ble hevdet å være en negativ faktor.

Det ble artikulert at det eneste som er samlende i kretsen ved siden av menighetshuset, er skolen, og dersom den forsvinner, ødelegges også livskvaliteten for de som bor der. For de som bor nesten på Sauherad-grensa, er skolen spesielt viktig for tilhørigheten. Flere av utsagnene fra foreldrene gikk i retning av at en nedleggelse av skolen ville få alvorlige virkninger for hele familien. Foreldrene la stor vekt på den tryggheten de følte ved å ha en skole i nærmiljøet. Mange var skeptiske til bussing og var engstelig for at skoledagen ville bli lang for ungene, og at det i seg selv var et faremoment. Flere reiste spørsmål om politikernes rolle, og følte seg lurt av kommunen og mente at det var bare småpenger å spare på en nedleggelse av skolen. Lokalpolitikerne burde i mye større grad være lobbyister overfor sentralpolitikere og kreve økte bevilgninger til kommunen.

Det at skolen var nedleggingstruet førte til at ungene ble usikre, og at livskvaliteten for ungene ble forringet. En del var engstelige for at SFO ville bli stort på Rygi slik at ungene ikke ville trives. Flere var engstelige for at bussingen ville føre til farligere skolevei og at dagene ville bli lange for noen av barna. Den dårlige veistandarden på Nordre Vestsidaveien ble omtalt av flere.

Som det framgår av sammendraget ovenfor, må det konkluderes med at forsamlingen var sterkt *følelsesmessig* engasjert. Alle var uenig i forslaget som ble lagt fram om en eventuell strukturendring, og følelsen av maktesløshet og til dels aggresjon preget flere av innleggene.

10.2.3 Lisleherad skole – fellesmøte FAU og samarbeidsutvalg 06.11.01

Fra *lærerhold* ble det fremhevet at skolen har et daglig samarbeid som knutepunktfunksjon. Det er lett å få til ting på skolen for elevene fordi foreldrene har tillit til skolen og skolens folk til foreldrene. Tilliten er bygd opp gjennom mange år, og kan vanskelig bygges opp på kort tid ved en ny skole. Når skolen har åpent for bygdefester kommer ”alle” mellom 1- og 90 år. Alle ungene er med på uteskole, og nærområdet brukes daglig der elevene kan ferdes i en omkrets på 1 km med skolen i midten. Lærerne pekte på at skolen har mye besøk fra andre kommuner, og den utnytter ressursene godt bl.a. med et nært samarbeid med høgskolen. Sett med øynene til småbarnsforeldre, ble det hevdet at barn/ungdom lett blir betraktet som utgift, og en mente at Notodden måtte ta et verdivalg med vekt på en bosetting med godt og trygt miljø. Det ble sagt at andre kommuner satset enda mer på skole enn Notodden, og at en burde profilere byen som skoleby. Det kom fram at en flytting av elevene ville føre til mer press for dem, og det ble også pekt på at det ikke var noen store endringer i elevtallet fra år til annet.

Foreldrene fremhevet alt det arbeidet skolen hadde nedlagt for å knytte undervisningen til det lokale miljøet, og viste spesielt til registreringsarbeid utført av elevene om stedets kulturhistorie. Skolen sto for foreldrene som en foregangsskole som visste å utnytte alternative læringsarenaer. Det ble trukket fram som eksempel at en gjennom foreldreengasjement og Bygdeutvikling hadde fått til mye som økte elevenes forståelse og glede av å utnytte lokale ressurser. Lisleherad skole vil få toppkarakter på alle de punktene som TFN hadde skrevet om i sitt problemnotat, ble det hevdet. Skolen og dens omgivelser ble sagt å være et eldorado for elevene. Ved flytting til Tinnesmoen ville elevene miste sine ubegrensede læringsarenaer, fordi denne skolen var omgitt av asfalt. Skolen ble sagt å være et samlingspunkt i bygda, det siste en har igjen etter nedleggelse av postkontor og jernbane. En gikk så langt som til å hevde at uten skolen ville bygda etter hvert forsvinne.

Det ble argumentert for en flytting av kretsgrensen nærmere Sætre, fordi en da ville få til en bedre utnyttelse av skolen uten at det ville gå utover andre skoler. Det ble også uttrykt frykt for at idrettslagets aktiviteter ville bli nedlagt hvis skolen forsvant. Det ble påpekt at det skjer så mye positivt i bygda for tida, bl.a. at det ser ut til å bli en løsning på vannspørsmålet, slik at det med opprettholdelse av skolen, kan føre til en enda sterkere vekst og bosetting. Ved en skolenedleggelse ville mye av engasjementet for det lokale forsvinne, ble det sagt, og skolen ville ende opp som asylmottak.

Det ble etterlyst hva kommunen eventuelt ville bruke bygningsmassen til ved en eventuell skolenedleggelse. En markedsføring av Lisleherad skole ville kanskje føre til at flere ville la barna sine gå der.

Oppsummert kan en kanskje si at foreldrene var svært opptatt av den gode kvaliteten på opplæringa ved skolen, og at skolen hadde evnet å få til en skole som virket samlende ikke bare for elevene, men også for hele bygda. Denne skolen hadde de stått på for gjennom flere år, og det ville de fortsatt gjøre.

10.2.4 Rygi skole – fellesmøte FAU og samarbeidsutvalg 06.11.01

Lærerne trakk fram i sine innlegg at skolen hadde satset mye på undervisningsopplegg på tvers av klassene, slik at 1.-7.kl. mye kunne samles til ei gruppe. Det var pedagogisk greitt å jobbe slik, for da ble de små og store elevene kjent med hverandre. Miljøet blir fattigere med å ha kun et hovedtrinn på skolen og en fryktet for at tryggheten for de små kunne bli mindre. Fadderordningen med eldre elever som tok seg av de små, var en positiv ting de ville miste. Lærerne sa at klassestørrelsen nå var helt ideelt pedagogisk, og det ble nevnt at ved en flytting av elever, ville mange få en lang skoledag. Det ble også sagt at en nå så at mange elever gledet seg til å komme til mellomtrinnet og flytte inn i ny skolebygning, og at mange vokste på dette. En skulle derfor ikke se bort fra at dette også ville oppfattes slik av en del elever ved å samle mellomtrinnet ved Nordbygda. Fra lærerhold ble det tatt opp at mange av lærerne likte å undervise både på småskoletrinnet og mellomtrinnet, og at det for dem ville føles som en forringelse bare å ha et trinn. Til dette ble det sagt at læreren kunne følge elevene sine over på mellomtrinnet hvis det var ønskelig. Resultatet på den siste trivselsundersøkelsen på skolen ble trukket fram, og den viste at nesten samtlige trivdes på skolen.

Foreldrene var opptatt av skyssingen av elevene, og mente at dette var et risikomoment og kunne skape utrygghet hos elevene ved å stå å vente på oppsamlingssteder. Det ble sett på som paradoksalt at mange hevdet at barn i dag beveget seg for lite, og nå ville mange bli skysset i stedet for å kunne gå til skolen. Den nye, fine barnehagen var godt integrert i skolen, og det ble uttrykt bekymring for at denne ville forringes. Det sosiale miljøet i og rundt skolen ble fremhevet å være noe som kan bli utarmet, og den gode kontakten med lærerne likeså. Foreldrene var opptatt av at mobbing kunne bli et problem ved overføring til nytt miljø med flere elever, men det ble også nevnt at det å være elev i en veldig liten klasse, kan føre til sosial isolasjon hvis en blir utsatt for mobbing.

Det å ha søsken ved ulike skoler, var lite ønskelig idet engasjementet lett kunne tapes. At en stadig skulle bli kjent med nye lærere, ville skape usikkerhet for elevene. Valg av språk kunne føre til at vinningen gikk opp i spinningen, men det ble også tilkjennegitt at en nok stemte ut fra det som var det beste for sin egen unge, og ikke stemte taktisk. Selv om det ble tilbakevist ved henvisning til skoleloven, ble det uttrykt frykt for at kommunen kunne sjonglere med kretsgrensene og med skolebussavganger. Det ble fra foreldrehold også uttrykt engstelse for at Heddal ville tappes for skoleplasser og at elevene til slutt ville ende opp i store skoler i sentrum. Det ble sagt at når en flyttet til Heddal, var det ikke for at ungene skulle gå på skole i Notodden.

Det kom også fram at skolen uansett vil bestå ut fra foreliggende data om elevsammensettingen i kommunen, og at en ikke måtte svartmale for mye. Det ble uttrykt medfølelse med den stadig nedleggingstruede Yli skole.

Oppsummert vil vi trekke fram at det var stor utrygghet om strukturendringer, og at denne utryggheten særlig var knyttet til trafikale forhold og til sosiale omstillingsproblemer. Det pedagogiske utbyttet til elevene ble det i mindre grad fokusert på.

10.2.5 Tinnemoen skole – fellesmøte FAU og samarbeidsutvalget 07.11.01

Fra *lærerhold* ble det slått fast at med en tilflytting til skolen, ville en bli svært trangbodd, og utrederne ble spurt om de hadde innkalkulert at SFO var sprengt allerede. Trangboddhet kunne bli en minusfaktor, idet en nå jobbet hardt med foreldresamarbeid, og det ville være en fare ved en tilflytting at noe av det store foreldreengasjementet som var opparbeidet, ville forsvinne. Som eksempel på det tette samarbeidet med foreldrene, ble det nevnt at skolen ved rektor var blitt bedt om hjelp til å få til en lokal vel-forening, noe som igjen vil styrke båndene mellom skolen og nærmiljøet.

Lærerne la vekt på at det i dag er et rolig miljø på skolen, og dette utnyttes gjennom heldig bruk av prosjektarbeid. Men som en lærer uttrykte det: "Vi har nesten ikke lov å si at vi ikke har plass til flere elever." Det ble nevnt at en i dag hadde svært lite behov for ressurser til spesialundervisning, fordi en kunne klare å tilpasse undervisningen til den enkelte med det lave elevtallet. En så ikke bort fra at behovet til spesialundervisning ville øke dersom det ble flere elever i klassen. Spørsmålet om utnyttelsen av barnehagen kom også opp, og siden den i dag er helt full, må en regne med at hele eller deler av den må overføres til andre skoler. Dersom hele flyttes, vil dette gi plass til SFO og øke muligheten for sterkere samarbeid med skolen.

Foreldrene var opptatt av at en i utredningen måtte se på konsekvensene for skolen ved en eventuell utbygging i området, og at en ved en fortsatt utbygging måtte se på fellesarealene. Foreldrene ble spurt om hvordan de ville stille seg til en eventuell flytting av kretsgrensen slik at den kom nærmere skolen, men en var redd for at den da måtte komme så nær at den ville oppleves kunstig og være vanskelig å legitimere overfor de elevene/foreldrene som bodde relativt nær skolen. Dersom en imidlertid tok et noe større område, ville det kan hende ikke være så belastende for de elevene det eventuelt ville berøre, for da ville muligens flere elever som bor nærme hverandre, kunne gå på samme skole. Dersom Lisleherad-elevne måtte flytte til Tinnemoen, ville det ikke oppleves som noen nærmiljøskole for dem, ble det sagt. Det kom også fram at foreldrene syntes synd på elevene derfra, men at elevene nok fort ville tilpasse seg den nye situasjonen. Det ville bli mer dyptgripende for foreldrene og bygda hvis de skulle miste skolen sin, og en økt fraflytting ville kunne bli følgen.

Av det som kom fram på møtet, sitter vi tilbake med et *hovedinntrykk* av at foreldre og lærere ved skolen ville strekke seg langt for å være med på å "berge" Lisleherad-skolen. Det kom heller ingen avgjørende innvendinger som tydet på at en øking av elevtallet ved skolen ville forringe de sosiale eller pedagogiske forholdene ved skolen.

10.2.6 Heddal ungdomsskole – fellesmøte FAU og samarbeidsutvalget 06.12.01

Fra *lærerhold* tok en opp spørsmålet om å flytte kretsgrensa nærmere Notodden. Derved kunne en eventuelt ta imot elever fra det nye utbyggingsområdet på Tinnemoen. En innvending mot å flytte byskoleungdom til Heddal, var at det kunne volde følelsesmessige problem. Sammenslåing til en ny, stor skole kunne muligens gi faglige fordeler ved å ha en bredere sammensatt lærergruppe. Likevel ble det understreket at kommunen var i den heldige stilling at den hadde, takket være nærhet til lærerutdanningsinstitusjonen, god tilgang på ekspertise i de ulike fagene. Som eksempler på potensialet ved skolen, vistes til mulighetene for utnyttelse av en tørrlagt svømmehall og å få knyttet til seg en nedlagt husmannsstue i nærheten. Det ble sett på som betenkelig å få mange elever inn i en skole uten den nærhet til naturen som elevene har i dag. En skole, i tråd med intensjonene i L 97, må gi elevene muligheter for lett tilgang til naturen. Dersom sammenslåing skal kunne komme på tale, må en unngå å komme i "bunnen" av byen. Med erfaring fra tidligere, ble det advart mot å legge en ungdomsskole nær en videregående skole. Vi bor i ei bygd og skolen er noe mer enn et undervisningssted, ble det framholdt. Den er et sted hvor mange samles for eksempel om kveldene, og er av betydning for alle i bygda. Lærerne ser det som viktig å engasjere ungdommen og beholde den på bygda.

Fra *foreldrehold* var en betenkt fordi det ville bety en kulturkollisjon hvis elevene skulle flyttes til en skole i byen. Elevene må selv få uttale seg om dette, ble det sagt. (Innlederen, T. Omholt, Telemarkforskning, opplyste at det blir anledning for elevene til å uttale seg under en senere høringsrunde.) Foreldrene pekte på at flyttemønsteret endrer seg over tid, og at en må ta hensyn til mulig generasjonsskifte når en tenker på eventuelle endringer i skolestrukturen. Til tross for en del negativ mediaomtale, så foreldrene på skolen som et sted der elevene trivdes, og nærheten til hjemmene var en stor plussfaktor. De var stolte av skolen sin, og de ville aldri kunne engasjere seg så mye i hjem- skolesamarbeid som nå, hvis den ble flyttet til byen. Noen advarte bestemt mot å argumentere slik at det ble et motsetningsforhold mellom Heddal og Notodden, slik at det ble en by/bygd konflikt. Det ble hevdet at elevene ikke hadde noe ønske om å flytte til byen, og at de ville beholde skolen sin. En hevdet at det ikke ville være umulig å bygge ut eksisterende skoleanlegg for å få til et bedre tilbud enn det som er i det gamle skoleanlegget.

Klasserådene ved skolen hadde drøftet spørsmålet om sammenslåing, og alle klasserådene gikk inn for å bevare Heddal som egen ungdomsskole.

En klar *konklusjon* på kveldens meningsutveksling er at heddølene primært vil beholde skolen sin. En må i hvert fall unngå en plassering av en eventuell ny skole helt nederst i byen.

10.2.7 Notodden ungdomsskole – fellesmøte FAU og samarbeidsutvalg 06.12.01

Fra *lærerhold* ble det pekt på fordeler ved å slå sammen til en skole fordi en da kan samordne ressurser som vil komme de elevene til gode, som faller utenfor. Et moment som en trakk fram, var at ved en større skoleenhet ville en få en bedre faglig bredde i lærersammensettingen, noe elevene ville kunne profittere på. NUSK var bygd for en annen læreplan enn den en har i dag, og en sammenslåing ville gjøre det lettere å få til en undervisning mer i tråd med nyere tanker. Å se en ny skole i sammenheng med kommunens satsing på et kreativt læringscenter, gjør tankene om en skolesammenslåing interessant, ble

det framholdt. Likevel er det vanskelig å vite noe sikkert om gevinst ved en sammenslåing. Da blir det mer et spørsmål om hva en har tro på, mer enn på sikker viten om hva som er best.

Fra *foreldrehold* trakk flere fram den gode trivselen til elevene ved skolen. Den nære kontakten med de voksne i skolen som ungdommene får ved en mindre skole som NUSK, ble trukket fram som betydningsfull i denne sammenhengen. Noen var redd for at det ville bli en stor overgang for elevene å komme fra en liten barneskole over i en stor ungdomsskole. En mindre skole gir større trygghet og lettere mulighet for læring, ble det hevdet, og skolen burde alltid ligge i nærheten av der elevene bor. Andre så en stor ungdomsskole som en utfordring, og mente de unge lettere ville få tilgang til et variert arbeidsliv i byen. På spørsmålet om de trodde elevene ville få større faglig utbytte ved å slå sammen til en stor skole, var meningene delte og varierte fra utsagn i retning av at elevene med skolen i sin nåværende form ikke får utfordring nok, til at det neppe ville bli store faglige forskjeller. Plasseringen av en mulig ny skole, ble sett på som avgjørende for en eventuell bygging. Flertallets oppfatning var klar på at en plassering nede på Hydroområdet nær videregående skole, var lite ønskelig. Kommunens utbyggingsområder måtte tas med i betraktning ved en vurdering om plassering av en mulig ny skole. Det ble også nevnt at Heddal eventuelt kunne være et høvelig sted for en plassering, og det ble argumentert for at skolen ikke bare måtte gripe fatt i det rent faglige, men også ta hensyn til det kulturbærende.

Fra *elevhold* kom det fram at en ikke hadde behandlet spørsmålet om strukturendring i Elevrådet. Med forbehold om at det kun var enkeltutsagn, så noen det som spennende med en stor ungdomsskole, og et av argumentene var at en møtte mange flere ulike ungdommer som ville kunne gjøre det lettere å skaffe seg venner.

Som det går fram, kan en ikke trekke en entydig *konklusjon fra møtet* på en mulig sammenslåing til en stor ungdomsskole. Et flertall var klare på at dersom det skulle bygges ny skole, måtte en prøve å unngå å legge den på Hydroområdet.

Etter møtet har vi fått telefonhenvendelser fra foreldrerepresentanter ved denne skolen som ønsket å tilkjennegi at det store flertallet av foreldrerepresentanter var sterkt mot tanken om sammenslåing av Heddal og Notodden ungdomsskoler. Vi siterer også følgende fra en e-post vi har mottatt i ettertid fra en av foreldrerepresentantene:

”Jeg er blitt kontaktet av foreldre som var på møtet på Nusk 6/12 angående din foreløpige oppsummering av møtet.

Forståelsen var at du tolka forsamlinga til å være rimelig delt på midten i forhold til en sammenslåing av Husk og Nusk.

Det tror vi nok ikke er en riktig oppfatning. I tillegg til rektor og et par representanter til, tolker vi stemningen dit hen at det var stor enighet om ikke å røre ved en skolestruktur som flertallet oppfatter som et gode for våre barn. - - - Jeg er blitt bedt om å formidle denne oppfatningen videre til deg med håp om at den tillegges vekt.”

10.2.8 Uttale fra Notodden politistasjon, politiets forebyggende enhet

Like før rapporten går i trykken, har Notodden politistasjon på eget initiativ sendt oss et brev med følgende uttalelse, som nedenfor gjengis i sin helhet:

”Utfra et politimessig synspunkt ser vi ingen fordeler ved å sentralisere/slå sammen HUSK og NUSK til en stor enhet på jernverkstomta- så nær sentrum , og tett inntil videregående skole. Politiet har i dag et meget godt samarbeid med begge ungdomsskolene.

Vi frykter mer kriminalitet og mindre oversikt dersom ungdomsskoleelevene flyttes fra eksisterende skoler og inn til sentrumsområdet.

Politiet vil derfor fraråde en sammenslåing, og heller gå inn for opprusting av skolene der de er i dag.”

(Hele skrevet fra Notodden politistasjon finnes som Vedlegg 8.)

En slik offisiell uttalelse fra politiet bør etter vårt skjønn tillegges betydelig vekt, ikke minst når den som i dette tilfelle, faller sammen med synspunkter som ble hevdet fra foreldrehold.

10.3 Konklusjoner vedr. pedagogiske og sosiale konsekvenser ved ulike alternativ

De inntrykk vi sitter igjen med etter møtene med arbeidsutvalgene i foreldrerådene og samarbeidsutvalgene ved de berørte skolene, forsterker det bildet vi hadde dannet oss på forhånd.

Motstanden mot hovedalternativet i Heddal er klart størst ved Yli. De negative sosiale effektene vil også være klart størst her, selv om de nok vil være merkbare også i de andre kretsene. Særlig for elevene fra Yli, men også i noen grad i de andre kretsene, vil denne reaksjonen være så kraftig at den i noen grad vil virke inn på elevenes motivasjon og dermed det totale læringsmiljøet. Over tid vil virkningen sannsynligvis svekkes.

For Lisleherad er situasjonen langt på vei den samme. Den negative virkningen av at skolen nedlegges, vil være større her enn i Heddal. Her gjelder i enda høyere grad både det sosiale tapet for bygda, og den uheldige virkningen på elevenes motivasjon og læringsmiljø av å bli flyttet til en annen skole i helt andre omgivelser og med en annen bakgrunnskultur. Selv om den negative effekten på den pedagogiske situasjonen vil svekkes over tid, vil det samme bare i mindre grad gjelde virkningen for bygdesamfunnet.

Også for ungdomstrinnet bekreftes og forsterkes våre tidligere antakelser i møtet med foreldre og lærere. I Heddal var det stor enighet om fordelene ved å beholde egen ungdomsskole for bygda og uheldige konsekvenser av sammenslåing. På Notodden ungdomsskole var oppfatningene noe mer delte. Enkelte av undervisningspersonalet og i alle fall en foreldrerepresentant så fordeler ved en stor felles skole på Jernverksområdet, men det store flertallet av foreldre gikk mot tanken om ”å endre en skolestruktur som fungerer godt” og spesielt mot å legge en ev. felles ungdomsskole ved siden av Notodden videregående skole. Dette inntrykket forsterkes som nevnt av flere henvendelser fra foreldre i ettertid.

11. OPPSUMMERINGER

På grunnlag av en helhetsvurdering av både de økonomiske innsparinger og de pedagogiske og sosiale konsekvenser for de berørte skolene og kretsene gjør vi følgende oppsummering.

Dersom Notodden kommunes økonomi er slik at innsparinger i form av endringer i skolestrukturen er uomgjengelig nødvendige, tvinger følgende konklusjoner seg fram:

BARNETRINNET

11.1 Barneskolene i Heddal kan slås sammen med skolesteder Rygi og Nordbygda.

Barnehagetilbudet for Heddal kan i så fall lokaliseres til nåværende Yli skole, som også har plass til en utvidelse av barnehagetilbudet. Merkostnad vil stort sett avgrenses til lønnsøkning for ev. nye avdelinger.

Mindre ombygging vil være nødvendig på Nordbygda skole.

Dette vil gi en brutto innsparing på lærerlønn på i alt ca. kr 1.390.000.

Herfra går økte skyssutgifter med i alt ca. kr 715.000.

Netto innsparing blir derved redusert til ca. kr 675.000 pr. år.

Merk likevel faren for at hele innsparinga kan gå tapt ved krav om oppretting av ekstraklasser pga. avvikende språkform.

Endringen vil først og fremst ha skadevirkninger av sosial karakter for kretsene, men vil nok også i noen grad virke inn på den pedagogiske situasjon, i alle fall i noen tid. Slitasjen ved så vidt lang kjøring av barn fra 6 års alder må heller ikke undervurderes.

11.2 Lisleherad og Tinnsmoen skole kan slås sammen

Dette vil utløse et investeringsbehov på om lag kr 2.500.000 for to klasserom.

I tillegg kommer utvidelse av areal for skolefritidstilbudet.

Dette vil gi en brutto innsparing på ca. kr 1.199.000.

Herfra går økte skyssutgifter med ca. kr 110.000, økte kostnader til oppvarming, lys og reinhold ved Tinnsmoen med ca. kr 159.000 og kapitalkostnadene ved utbygging av skolen. Netto innsparing vil ligge i størrelsesorden kr 600.000 – 630.000 pr. år.

Dette alternativet vil **øke presset på de tre sentrumsnære skolene**, noe vi skulle prøve å redusere på grunn av forestående utbygging (Eikeskar, Høybøkåsa og Tinnesjordet). Denne vil uten tvil få konsekvenser for de tre sentrumsnære skolene og Høgås.

11.3 Andre muligheter

Før så vidt drastiske endringer vedtas, bør en undersøke noen andre muligheter.

A. Flytte kretsgrensa mellom Lisleherad og Sætre.

Ved å flytte kretsgrensa mellom Lisleherad og Sætre slik at området til og med Kufaveien overføres til Lisleherad vil en med de elev- og fødselstall vi kjenner, kunne spare inn en klasse pr. år ved Sætre. Dette vil gi en innsparing på lærerlønn på ca. kr 348.000 pr. år. Imidlertid kan det føre til klassesdeling på Lisleherad to år, noe som vil redusere gjennomsnittlig innsparing til kr 232.000. Til fradrag kommer økte skysskostnader med ca. kr 50.000. Det vil ikke medføre andre kostnadsøkninger. Netto innsparing vil utgjøre ca. kr 182.000 pr. år.

Dette vil lette presset på Sætre som er den mest utsatte av de sentrumsnære skolene.

B. Flytte kretsgrensa mellom Lisleherad og Tinnemoen

Også dette kan la seg gjøre, men bosettinga her er slik at grensa vil komme svært nær Tinnemoen skole før en får reduksjon i klassesallet på denne skolen. Det vil også gjøre at en nærmer seg grensa for ny klassesdeling på Lisleherad, noe som gjør innsparinga mer usikker.

C. Andre kretsendringer

Vi har også regnet på effekten av mulige mindre kretsreguleringer mellom barneskolene i Heddal og mellom Yli, Rygi og Tinnemoen uten å finne alternativ som vil gi varig innsparing.

11.4 Heddal ungdomsskole + Notodden ungdomsskole

For ungdomstrinnet er det mer bygningsmassen enn strukturen som forårsaker de store kostnadene. Notodden ungdomsskole holder til i bygningene til det tidligere Notodden Gymnas. De fleste av klasserommene her er så små at de bare kan ta 25 elever. Dette påfører kommunen i gjennomsnitt i overkant av to ekstra klasser pr. år gjennom hele perioden. Omregnet i kroner utgjør dette et innsparingspotensiale på om lag kr 1.500.000, stigende til om lag kr 2.080.000 pr. år fra 2011 uten at det medfører økning i andre driftskostnader.

Fram til 2007 vil sammenslåing av Heddal og Notodden ungdomsskole gi negativ netto effekt pga. økning i skysskostnadene. Deretter vil innsparingen bli noe større, sannsynligvis om lag kr 690.000 pr. år pga. synkende elevtall i Heddal. Fremdeles vil imidlertid effekten av vanlig klasseromsstørrelse for Notodden ungdomsskole være langt større enn effekten av sammenslåing.

11.5 Vurdere ressursbruken til spesialundervisning

Som tidligere påpekt, bruker Notodden svært mye ressurser på grunnskolen, noe som bare i noen grad kan forklares med små klasserom på Notodden ungdomsskole. På tross av de små klassene dette medfører, bruker Notodden totalt ca. 24 % mer til delingstimer (utenom valgfag) og spesialundervisning enn det som er gjennomsnittet i fylket. Dette tilsvarer om lag 9 lærerårsverk. Med alle de særdeles vanskelige skjønnsavgjørelser som må fattes på dette feltet, ville det være hasardiøst nå å antyde større på ev. innsparingspotensiale. Spørsmålet som likevel tvinger seg fram, er om elevene får optimalt ut av denne ekstra ressursinnsatsen.

11.6 Skolene på Sætre

Sætre skole, som er nærmeste nabo til ungdomsskolen, har behov for flere klasserom for å kunne få til en mer fleksibel skoleordning for de sentrumsnære kretsene. Notodden ungdomsskole har for små klasserom med de ekstra kostnader det medfører, jf. det som er sagt ovenfor. Det ser altså ut til at nøkkelen til mer økonomisk skoledrift ligger i dette anlegget.

Notodden kommune har tidligere investert meget betydelige beløp i utbygging av infrastruktur ved skoleanleggene på Sætre, og skolene har alle nødvendige spesialrom for teoretiske og praktiske aktiviteter, kroppsøvningsrom og tilgang til utendørs anlegg for idrett og andre fysiske aktiviteter. Ved flytting av ungdomsskolen vil disse kostbare anleggene få en meget lav utnyttning; enkelte av anlegga vil barneskolen på det nærmeste ikke ha bruk for. Samtidig er nettopp disse anlegga de mest kostbare og plasskrevende dersom det skal reises en ny ungdomsskole. Det vil derfor være meget tvilsom økonomi å flytte Notodden ungdomsskole og bygge opp alt dette et annet sted. Innsparinga på lærerlønn ved sammenslåing av ungdomsskolene vil, fra et økonomisk synspunkt, ikke på noen måte kunne forsvare en slik investering.

Dersom Sætre barneskole skal kunne avlaste de andre sentrumsnære skolene, vil den relativt ofte få parallellklasser. Imidlertid vil den ikke i overskuelig framtid få mer enn to paralleller. I de år det er parallellklasser på Sætre, vil dette altså være små klasser, i de fleste tilfeller mellom 15 og 20 elever. En rekke klasserom på 50 m² i tillegg til de 7 klasserom av vanlig størrelse skolen har i dag, ville med andre ord gi skolen stor nok kapasitet i en årrekke framover. Det å skaffe ungdomsskolen klasserom av vanlig størrelse framstår derfor som selve nøkkelen for å finne en løsning innenfor akseptable kostnadsrammer.

Vi har sammen med kommunens byggeleder, Harald Wold, sett på mulighetene for å løse dette problemet. Den øvre fløyen i det tidligere Notodden Gymnas er bygd med en såkalt ensidig korridorløsning, dvs. det er klasserom bare på en side av korridoren. Det er plass nok til å reise en klasseromsfløy på øversida av korridoren, jf. vedlagte skisse utarbeidet av Harald Wold. Dette ville representere en enkel og økonomisk meget gunstig løsning på ungdomsskolens klasseromsproblemer, og samtidig frigjøre et tilsvarende antall klasserom for Sætre barneskole. Disse klasserommene ligger slik til at de lett kan avskjermes fra resten av bygget, og elevene ville kunne gå direkte inn fra og ut på den øvre av barneskolens to leikeplasser. Slik ville en unngå problemet med at barneskolens og ungdomsskolen elever kom ut og inn som en stor, blandet flokk.

11.7 Totalvurdering ungdomstrinnet

Dersom Notodden kommune av ulike grunner likevel ønsker å reise et kombinasjonsbygg for de to ungdomsskolene + et Bluesenter, slik det har vært antydnet, vil dette utløse en merinnsparing på om lag kr 690.000 pr. år i perioden 2007–2013. Det ville imidlertid også påføre kommunen en meget betydelig økning i investeringsbehovet, langt mer enn innsparinga i lærerlønn kan forsvare.

Det som likevel kunne tale for en slik løsning, er det forhold at deler av Heddal ungdomsskole er forsømt vedlikeholdsmessig. Dersom skolen skal bestå, må det også her investeres betydelige beløp til reovering, ev. nybygg. Dersom skolene slås sammen, ville disse midlene kunne kanaliseres inn i et slikt fellesprosjekt som nevnt ovenfor eller i en rein felles ungdomsskole. Det er derfor nødvendig å se på samlet investeringsbehov ved **begge alternativene**.

I henhold til vurderinger fra kommunens byggeleder vil det nødvendige tilbygg til Notodden ungdomsskole kunne reises for godt under kr 10.000.000. Det vil være et enkelt anlegg fordi kommunikasjonsareal er på plass og tekniske anlegg allerede er ført fram. Det vil selvfølgelig ikke bli et så flott anlegg som et fullstendig nybygg, men det vil etter vår oppfatning gi en fullt tjenlig løsning.

Den gamle delen av Heddal ungdomsskole vil, igjen ifølge kommunens byggeleder, kunne totalrenoveres, ev. rives til grunnmur og erstattes med nybygg på denne, for en samlet kostnad på om lag kr 15.000.000.

Dette alternativet vil således kreve en samlet investering på om lag kr 25.000.000.

Harald Wold har også vurdert kostnaden med å reise et nytt bygg for en felles ungdomsskole for Heddal og Notodden. En slik ungdomsskole måtte i så fall dimensjoneres for fem, enkelte år seks, paralleller. Også utendørs idrettsanlegg må regnes inn.

Wold anslår samlet kostnad ved et slikt anlegg til mellom 80 og 100 millioner kroner.

Det dreier seg altså om en forskjell i investeringsbehov på godt over kr 55.000.000.

Etter det vi forstår er Notodden kommune stilt i utsikt et rentefritt lån på rundt kr 27.000.000. Det betyr at det vil være mulig for kommunen å realisere tilbygg/nybygg ved de to ungdomsskolene etter det første alternativet + atkomst for funksjonshemmede til Tveiten og Rygi skoler, som ikke har dette i dag, innenfor denne rammen.

12. HOVEDKONKLUSJONER OG TILRÅDINGER

12.1 Hovedkonklusjoner

Det er fire forhold som medfører høyere lærerlønnskostnader enn normalt ved grunnskolen i Notodden.

12.1.1 Det første, og det som sannsynligvis gir størst økonomiske utslag, er de små klasserommene ved Notodden ungdomsskole.

12.1.2 Det neste er det synkende elevtallet i barneskolene i Heddal og Lisleherad. Denne merkostnaden vil reduseres når elevtallet blir så lavt at det gir nedgang i klassetallet. For Lisleherad vil dette skje fra og med 2003, for Yli fra 2002 og igjen fra 2003.

Fra 2003 vil dette i seg selv redusere lønnskostnadene ved disse skolene med om lag kr 1.040.000 pr. år uten endring i skolestrukturen. Skoleskysskostnadene vil også reduseres litt pga. synkende elevtall.

Innsparinga som er vist for mulige strukturendringer i Heddal og Lisleherad, kommer ev. i tillegg til denne reduserte lønnskostnaden.

12.1.3 De tre sentrumsnære skolene er alle bygd for fulldelte skoler uten paralleller. Det betyr at høye fødselstall et enkelt år kan føre til ekstra klasser ved flere av skolene. En utvidelse av Sætre, som ligger i midten, til en to parallellers skole ville avlaste alle de sentrumsnære skolene, i et knipetak også Høgås, om denne skulle bli sprengt. På denne måten kan en unngå å få klassesprekk på mer enn en skole.

Beslutning om dette bør fattes nå, før veksten i elevtall nødvendiggjør utbygging ved flere av skolene.

12.1.4 Ressursforbruket til spesialundervisning og andre hjelpetiltak for elever med lærevansker er betydelig høyere i Notodden enn gjennomsnittet for fylket.

12.2 Tilrådinger om tiltak

På grunnlag av en totalvurdering av økonomiske, pedagogiske og sosiale konsekvenser gjør vi følgende tilrådinger.

- 12.2.1 Det bør gjøres et prinsippvedtak om hvorvidt en ønsker en felles ungdomsskole for Notodden og Heddal eller fortsatt ha to ungdomsskoler som nå.**
(Notodden ungdomsskole bør uansett skaffes klasserom av vanlig størrelse, og Sætre skole bør skaffes flere klasserom.)
- 12.2.2 Hovedsakelig på grunn av økonomiske forhold, men også begrunnet ut fra pedagogiske og sosiale forhold, rår vi kommunen til å beholde to ungdomsskoler i dette området og løse problemene med de små klasserommene for Notodden ungdomsskole med et tilbygg til ungdomsskolen som vist på vedlagte skisse. Derved frigjøres seks klasserom til utvidelse av kapasiteten ved Sætre skole. (Ønskes det ytterligere utvidelse, kan tilbygget lett utvides med 2 klasserom, slik at Sætre skole har rom til parallellklasser på alle årstrinn.)**
(Ved en slik løsning reduseres samlet investeringsbehov med over kr 55.000.000, og nedgangen i klassetall bør muliggjøre en innsparing på, i gjennomsnitt for tolvårsperioden, om lag kr 1.500.000 pr. år, stigende til om lag kr 2.080.000 fra 2011.)
- 12.2.3 Mindre grensendringer mellom Sætre skole, Tveiten skole og Tinnemoen skole bør gjennomføres med tanke på å unngå klassesprekk ved mer enn en skole. (Jf. Kap.12.1.3 foran)**
- 12.2.4 Notodden ungdomsskole bør tildeles ressurser ut fra det klassetall skolen får ved å utnytte de klasserom en har av vanlig størrelse. Nødvendige tilleggsressurser til funksjonshemmede elever kommer i tillegg til dette. Skolen bør stå fritt til å organisere undervisningen hensiktsmessig innenfor tildelt ressursramme.**
- 12.2.5 Fordi nedgangen i elevtall ved Yli og Lisleherad barneskoler raskt fører til nedgang i klassetall ved de to skolene, og p.g.a. usikkerhet om innsparingen ved ev. krav om bokmålsklasser ved en sammenslått barneskole i Heddal, gjøres det ingen kretsendinger nå. For Lisleherads vedkommende er det også lagt vekt på at nedlegging vil øke presset på sentrumsskolene.**
- 12.2.6 Dersom språksituasjonen er avklart, og fødselstallene i Yli og Rygi ikke viser stigning fra og med 2005 bør en vurdere å slå disse skolene sammen med skolested Rygi fra 2006.**
(Med de nå kjente fødselstall vil dette gi en innsparing på nye 3 klasser pr. år. Imidlertid er tre av årskullene så store at en liten tilflytting vil gi klassesprekk. Målt i dagens kroneverdi vil sammenslåing gi en økning i skysskostnader på ca. kr 212.000. Netto innsparing vil utgjøre om lag kr 820.000. Det samme forbehold pga. språkspørsmålet som tidligere er omtalt, må tas. Endelig avgjørelse bør derfor ikke tas før en kjenner utviklingstrenden noe bedre.)
- 11.2.7 Nettoinnsparinga ved å flytte kretsgrensa mellom Lisleherad og Sætre er så vidt beskjeden at vi ikke tilrår å gjennomføre den, dersom ikke klasseromssituasjonen ved Sætre blir helt prekær.**

LITTERATUR

I tillegg til det som er nevnt under kap. 4: Teorigrunnlaget, har vi i arbeidet med rapporten benyttet følgende kilder:

Grunnskolen informasjonssystem (GSI) (2000)

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) 1996: *Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen*. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter

Kommunefakta. Statistisk sentralbyrå 1999

Kommuneregnskap for 2000 for Notodden

Lov av 17. Juli 1998 nr. 61: *Om grunnskolen og den videregående skolen*, med Forskrifter og Departementets kommentarer

Langørgen A, Aaberge R og Åserud R (2001): *Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 1998*. Statistisk sentralbyrå 2001

Skårbrevik K J (2001): *Spesialundervisning i grunnskolen – omfang og ressursbruk*. Universitetsforlaget 2001. Artikkel i Norsk Pedagogisk tidsskrift 2-3/2001.

OVERSIKT OVER VEDLEGG

- Vedlegg 1 Avtale om oppdrag
- Vedlegg 2 Avtale om tilleggsoppdrag
- Vedlegg 3 Problemnotat for drøfting med Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) og samarbeidsutvalg (SU)
- Vedlegg 4: Statistisk sentralbyrå: Faktorer som påvirker bundne kostnader i kommunal tjenesteyting. 1998. (Kriterier for å finne sammenlignbare kommuner)
- Vedlegg 5 Oversikt over elev- og klassetall ved den enkelte skole med dagens kretsordning
- Vedlegg 6 Oversikt over elev- og klassetall ved barneskolene for aktuelle alternativ
- Vedlegg 7 Uttalelse fra Notodden politistasjon
- Vedlegg 8 Skisse som viser plassering og omfang av ev. tilbygg til Notodden ungdomsskole

VEDLEGG 1.: AVTALE OM OPPDRAG

OPPDRAG FRA: Notodden kommune

OPPDRAG TIL : Telemarksforsking Notodden

PROSJEKT : I. Vurdering av skolestruktur – konsulentbistand

Prosjektleder : Tidl. utdanningsdirektør Torbjørn Omholt

Prosjektmedarbeider: Høgskolelektor Torodd Hagen

Prosjektansvarlig : Direktør Odd E. Johansen

Styringsgruppe : Oppnevnes av Notodden kommune

Referansegruppe: En bredt sammensatt referansegruppe opprettes av Notodden kommune

I. OPPDRAGET

Telemarksforsking Notodden skal gjennomføre:

1. En analyse av driftskostnadene ved ulike kretsordninger i Notodden kommune. Analysen skal omfatte alle barne- og ungdomsskoler. I første omgang regnes samme tillegg for delingstimer og spesialundervisning som i dag, slik at det er effekten av eventuelle strukturendringer som kommer fram.

Analysen skal omfatte lønnskostnader, kostnader til oppvarming, reinhold og skyss av elever, men evt. investeringskostnader holdes i denne omgang utenfor.

Analysen skal også inneholde en vurdering av pedagogiske og sosiale konsekvenser av eventuelle strukturendringer.

Analysen skal i tillegg inneholde en vurdering av muligheter for utvidelse av barnehagetilbudet i kommunen som følge av endringer i skolestrukturen, og kostnader forbundet med dette.

Arbeidet vil omfatte gjennomgang og analyse av skriftlig materiell som beskriver dagens ordning, og analyse av data innhentet fra brukernivå.

Arbeidet vil bli nedfelt i en rapport med beskrivelse av dagens situasjon og tilråding om eventuelle endringer.

Arbeidet er nærmere beskrevet i vedlagte framdriftsplan.

II. PRIS OG BETALING

Kostnadsramme for det arbeidet Telemarksforsking Notodden skal utføre er kr 78.500.

Kostnadene er regnet ut slik:

Lønn, indirekte utgifter medregnet	100 timer	kr 77.000 inkl. mva
Reise- og oppholdsutgifter, kostgodtgjørelse etter Statens regulativ		kr 1.500
Sum prosjektkostnader		kr 78.500

Notodden kommune betaler halvparten av utgiftene til lønn når avtalen er undertegnet og resten når prosjektet er fullført. Utgifter til reise, opphold etc. dekker Notodden kommune etter regning. Postene ovenfor angir ramme for slike utgifter.

III. EIENDOMSRETT OG BRUKSRETT

Notodden kommune har eiendomsrett til det materiale som blir produsert i prosjektet. Spørreskjema og annet standardisert materiale kan kommunen likevel bruke i eksterne sammenhenger bare etter avtale med Telemarksforskning Notodden.

Telemarksforskning Notodden kan vise til materialet i årsmeldinger og andre publikasjoner. Etter nærmere avtale med Notodden kommune kan Telemarksforskning Notodden også nytte materialet til videre vitenskapelig arbeid.

IV. FRAMDRIFT

Arbeidet med oppdraget starter når partene har undertegnet avtalen.

Prosjektleder gir rapport om arbeidet og drøfter den videre framdrift med styringsgruppa og referansegruppa i Notodden kommune etter vedlagte framdriftsplan.

Sluttrapporten for delprosjekt I. skal være ferdig innen 15.11.01.

Telemarksforskning Notodden leverer rapporten i fem eksemplarer , pluss en kopieringsoriginal.

V. UNDERTEGNING

Avtalen underskrives i to eksemplarer, ett for hver av partene.

Notodden . . . 2001

Notodden . . . 2001

Inger-Marie Sommerset

Odd E. Johansen

Notodden kommune

Telemarksforskning Notodden

VEDLEGG 2.: AVTALE OM TILLEGGSSOPPDRA

OPPDRA FRA: Notodden kommune

OPPDRA TIL : Telemarksforskning Notodden

PROSJEKT Gjennomgang av skolestrukturen i Notodden

Delprosjekt 1: Utrede mulige mindre endringer av kretsgrenser mellom barneskolene i Heddal, Tinnemoen, Lisleherad og Sætre med sikte på reduserte kostnader

Delprosjekt 2: Utrede alternative løsninger for ungdomssteget i Heddal og på Notodden.

Prosjektleder : Tidl. utdanningsdirektør Torbjørn Omholt

Prosjektmedarbeider: Høgskolelektor Torodd Hagen

Prosjektansvarlig : Direktør Odd E. Johansen

Prosjektgruppe : Oppnevnt av Notodden kommune

Referansegruppe: Utvalg for oppvekst og kultur

VI. OPPDRAGET

Telemarksforskning Notodden skal gjennomføre:

1. En gjennomgang av hva som kan oppnås for på kort sikt å redusere klassetall og dermed kostnader ved mindre endringer i kretsgrensene mellom barneskolene i Heddal, Tinnemoen, Lisleherad og Sætre skoler.
2. En utredning av ulike alternativer for å oppnå innsparinger på ungdomssteget i Heddal og på Notodden og samtidig utvide kapasiteten på Sætre barneskole.

Herunder skal det vurderes om det fortsatt skal være en ungdomsskole i Heddal og en på Notodden eller en felles skole for de to, og ulike alternativ for nødvendig og mulig utbygging ved de to løsningene.

Gjennomgangen skal også inneholde en vurdering av pedagogiske og sosiale konsekvenser av eventuelle endringer.

Arbeidet omfatter ikke fullstendig beregning av investeringsbehov ved de forskjellige alternativ. Dette vil bli utarbeidet av Notodden kommune.

Arbeidet vil bli nedfelt i en rapport med beskrivelse av dagens situasjon og tilråding om eventuelle alternativer.

VII. PRIS OG BETALING

Kostnadsramme for det arbeidet Telemarksforsking Notodden skal utføre er :

Delprosjekt I: (Tidligere muntlig avtalt 20 timer) = kr 16.000

Delprosjekt II: = kr 32.000

Sum kr 48.000

Kostnadene er regnet ut slik:

Delprosjekt I:

Lønn, indirekte utgifter medregnet 20 timer kr 15.400 inkl. mva

Reise- og oppholdsutgifter, kostgodtgjørelse etter Statens regulativ kr 600

Sum prosjektkostnader delprosjekt I kr 16.000

Delprosjekt II:

Lønn, indirekte utgifter medregnet 40 timer kr 30.800 inkl mva

Reise- og oppholdsutgifter, kostgodtgjørelse etter Statens regulativ kr 1.200

Sum prosjektkostnader delprosjekt II kr 32.000

Notodden kommune betaler halvparten av utgiftene til lønn når avtalen er undertegnet og resten når prosjektet er fullført. Utgifter til reise, opphold etc. dekker Notodden kommune etter regning. Postene ovenfor angir ramme for slike utgifter.

VIII. EIENDOMSRETT OG BRUKSRETT

Notodden kommune har eiendomsrett til det materiale som blir produsert i prosjektet. Spørreskjema og annet standardisert materiale kan kommunen likevel bruke i eksterne sammenhenger bare etter avtale med Telemarksforsking Notodden.

Telemarksforsking Notodden kan vise til materialet i årsmeldinger og andre publikasjoner. Etter nærmere avtale med Notodden kommune kan Telemarksforsking Notodden også nytte materialet til videre vitenskapelig arbeid.

IX. FRAMDRIFT

Arbeidet med oppdraget starter når partene har undertegnet avtalen.

Prosjektleder gir rapport om arbeidet og drøfter den videre framdrift med styringsgruppa og referansegruppa i Notodden kommune.

Sluttrapporten for delprosjekt I. skal være ferdig innen 20.01.02.
Sluttrapporten for delprosjekt II. skal være ferdig innen 20.01.02.

Telemarksforskning Notodden leverer rapporten i fem eksemplarer, pluss en kopieringsoriginal.

X. UNDERTEGNING

Avtalen underskrives i to eksemplarer, ett for hver av partene.

Notodden . . . 2001

Notodden . . . 2001

Inger-Marie Sommerset

Odd E. Johansen

Notodden kommune

Telemarksforskning Notodden

**VEDLEGG 3.: PROBLEMNOTAT FOR DRØFTING MED FAU OG SU
(gjelder Lisleherad og Tinnesmoen, tilsvarende for de andre
skolene)**

Notodden kommune har satt i gang et arbeid med gjennomgang av skolestruktur og kretsordning i kommunen. De foreløpige resultater tyder på at det kan være beløp i millionklasse å spare ved å gjennomføre forandringer som ikke vil kreve store investeringer i skolebygg. Endring av skolested vil imidlertid ha virkninger både for elevene og folk som bor i kretsen. Disse endringene kan være av flere slag f. eks.: Barns læringsmiljø, deres trivsel, tilhørighet og trygghet på skolen, foreldrenes engasjement for skolen og skolen som sosialt og kulturelt samlingssted for kretsen.

I denne forbindelse vil vi gjerne drøfte følgende forhold i fellesmøte med arbeidsutvalget i foreldrerådet og samarbeidsutvalget ved skolen.

Hvordan opplever dere følgende forhold **med dagens skoleordning**:

Barns læringsmiljø, herunder skolens bruk av omgivelsene i undervisningen
Barns trivsel, tilhørighet og trygghet på skolen, herunder også skoledagens lengde, mobbing m.m
Foreldreengasjement for skolen, samarbeid hjem – skole: Omfang, deltakelse, betydningen av uformell kontakt
Skolens sosiale og kulturelle betydning for kretsen

Hvordan mener dere disse forholdene vil påvirkes dersom Lisleherad og Tinnesmoen blir en skole?

Barns læringsmiljø, herunder skolens bruk av omgivelsene i undervisningen
Barns trivsel, tilhørighet og trygghet på skolen, herunder også skoledagens lengde, mobbing m.m.
Foreldreengasjement for skolen, samarbeid hjem – skole: Omfang, deltakelse, betydningen av uformell kontakt
Skolens sosiale og kulturelle betydning for kretsen

Har dere andre synspunkter på endringen som ikke har kommet fram ovenfor?

**VEDLEGG 4.: STATISTISK SENTRALBYRÅ: FAKTORER SOM PÅVIRKER
BUNDNE KOSTNADER I KOMMUNAL TJENESTEYTING.
1998. (KRITERIER FOR Å FINNE SAMMENLIGNBARE
KOMMUNER)**

Konstantledd (likt for alle kommuner)
Befolkning 0 – 5 år
Befolkning 7 – 15 år
Befolkning 67 – 70 år
Befolkning 80 – 89 år
Befolkning 90 år og over
Barn 0 – 5 med enslig forsørger
PU 7 – 15 år
PU 16 år og over
Fremmedkulturelle utenlandske statsborgere
Skilte og separerte
Arbeidsledige under 60 år
Reisetid til kommunesenteret
Bosettingstetthet
Senterkommuner
Omlandskommuner
Småkommuner
Invers folkemengde
Høygradig renskapasitet
Snønedbør

VEDLEGG 5: ELEV- OG KLASSETALL VED SKOLENE I NOTODDEN MED NÅVÆRENDE KRETSORDNING

ELEV- OG KLASSETALL VED GRANSHERAD BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	12	1	13	1	11	1	10	1	9	1	14	1	7	1
2.	7		13	1	13	1	11		10	1	9		14	1
3.	13	1	6		13	1	13	1	11		10	1	9	
4.	14		13	1	6		13		13	1	11	1	10	1
5.	6	1	15		13	1	6	1	13	1	13	1	11	
6.	11		3	1	15		13	1	6		13		13	1
7.	12	1	12	1	3	1	15	1	13	1	6	1	13	1
Sum	75	4	75	5	74	5	81	5	75	5	76	5	77	5

ELEV- OG KLASSETALL VED HØGÅS BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	24	2	13	1	13	1	8	1	8		22	2	10	1
2.	18	1	25	1	13	1	13	1	8	1	8		22	1
3.	10		19	1	25	1	13	1	13	1	8	1	8	
4.	14	1	10		19	1	25	1	13	1	13	1	8	1
5.	16	1	13	1	10		19	1	25	1	13	1	13	1
6.	9	1	15		13	1	10		19	1	25	1	13	1
7.	16	1	9	1	15	1	13	1	10	1	19	1	25	1
Sum	107	7	104	5	108	6	101	6	96	6	108	7	99	6

ELEV- OG KLASSETALL VED LISLEHERAD BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	4		6		10	1	8		7		4		5	
2.	7	1	5	1	6		10	1	8	1	7	1	4	
3.	8		7		5	1	6		10		8		7	1
4.	6	1	7	1	7		5		6	1	10	1	8	
5.	10	1	6	1	7	1	7	1	5		6		10	1
6.	5		11		6		7		7	1	5		6	
7.	10	1	5	1	11	1	6	1	7	1	7	1	5	1
Sum	50	4	47	4	52	4	49	3	50	4	47	3	45	3

ELEV- OG KLASSETALL VED NORDBYGDA BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	11	1	15	1	13	1	12	1	13	1	11	1	12	1
2.	12	1	11	1	15	1	13	1	12	1	13	1	11	
3.	15	1	14	1	11	1	15	1	13	1	12	1	13	1
4.	18	1	16	1	14	1	11	1	15	1	13	1	12	1
5.	14	1	19	1	16	1	14	1	11	1	15	1	13	1
6.	14	1	16	1	19	1	16	1	14	1	11	1	15	1
7.	18	1	13	1	16	1	19	1	16	1	14	1	11	1
Sum	102	7	104	7	104	7	100	7	94	7	89	7	87	6

ELEV- OG KLASSETALL VED RYGI BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	18	1	18	1	21	2	18	1	17	1	14	1	23	2
2.	21	1	18	1	18	1	21	1	18	1	17	1	14	1
3.	20	1	23	1	18	1	18	1	21	1	18	1	17	1
4.	17	1	22	1	23	1	18	1	18	1	21	1	18	1
5.	21	1	17	1	22	1	23	1	18	1	18	1	21	1
6.	25	1	20	1	17	1	22	1	23	1	18	1	18	1
7.	20	1	24	1	20	1	17	1	22	1	23	1	18	1
Sum	142	7	142	7	139	8	137	7	137	7	129	7	129	8

ELEV- OG KLASSETALL VED SÆTRE BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	29	2	30	2	19	2	26	2	20	2	18	1	32	2
2.	20	1	27	1	30	2	19	1	26	1	20	1	18	1
3.	22	1	21	1	27	1	30	2	19	1	26	1	20	1
4.	26	1	23	1	21	1	27	1	30	2	19	1	26	1
5.	24	1	25	1	23	1	21	1	27	1	30	2	19	1
6.	20	1	25	1	25	1	23	1	21	1	27	1	30	2
7.	27	1	21	1	25	1	25	1	23	1	21	1	27	1
Sum	168	8	172	8	170	9	171	9	166	9	161	8	172	9

ELEV- OG KLASSETALL VED TINNESMOEN BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	31	2	17	1	17	1	18	1	19	2	12	1	15	1
2.	16	1	30	2	17	1	17	1	18	1	19	1	12	1
3.	17	1	17	1	30	2	17	1	17	1	18	1	19	1
4.	9	1	17	1	17	1	30	2	17	1	17	1	18	1
5.	18	1	10	1	17	1	17	1	30	2	17	1	17	1
6.	16	1	19	1	10	1	17	1	17	1	30	2	17	1
7.	18	1	15	1	19	1	10	1	17	1	17	1	30	2
Sum	125	8	125	8	127	8	126	8	135	9	130	8	128	8

ELEV- OG KLASSETALL VED TVEITEN BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	16	1	32	2	27	2	22	2	27	2	30	2	23	2
2.	27	1	18	1	32	2	27	1	22	1	27	1	30	2
3.	19	1	26	1	18	1	32	2	27	1	22	1	27	1
4.	23	1	18	1	26	1	18	1	32	2	27	1	22	1
5.	29	2	22	1	18	1	26	1	18	1	32	2	27	1
6.	22	1	29	2	22	1	18	1	26	1	18	1	32	2
7.	35	2	25	1	29	2	22	1	18	1	26	1	18	1
Sum	171	9	170	9	172	10	165	9	170	9	182	9	179	10

ELEV- OG KLASSETALL VED YLI BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	13	1	9	1	6		9		5		9		9	
2.	10		13		9	1	6	1	9	1	5	1	9	1
3.	12	1	11	1	13		9		6		9		5	
4.	17	1	13	1	11	1	13	1	9	1	6	1	9	1
5.	14	1	16	1	13	1	11		13		9		6	
6.	13	1	13	1	16	1	13	1	11	1	13	1	9	1
7.	14	1	14	1	13	1	16	1	13	1	11	1	13	1
Sum	93	6	89	6	81	5	77	4	66	4	62	4	60	4

ELEV- OG KLASSETALL VED GRANSHERAD UNGDOMSSKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	15	1	11	1	12		3		15		13	1	6	
9.	12	1	14	1	11	1	12	1	3	1	15		13	1
10.	14	1	12	1	14	1	11	1	12	1	3	1	15	1
Sum	41	3	37	3	37	2	26	2	30	2	31	2	34	2

ELEV- OG KLASSETALL VED GRANSHERAD UNGDOMSSKOLE 2007 - 2013

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	13		13	1	11		10		9		14		7	
9.	6	1	13		13	1	11	1	10	1	9	1	14	1
10.	13	1	6	1	13	1	13	1	11	1	10	1	9	1
Sum	32	2	32	2	37	2	34	2	30	2	33	2	30	2

Gransherad ungdomsskole holder seg stabilt 2-delt gjennom hele perioden; er på grensa til 3-delning i 2009 og 2010.

ELEV- OG KLASSETALL VED HEDDAL UNGDOMSSKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	43	2	51	2	51	2	49	2	52	2	51	2	48	2
9.	52	2	43	2	51	2	51	2	49	2	52	2	51	2
10.	59	2	50	2	43	2	51	2	51	2	49	2	52	2
Sum	154	6	144	6	145	6	151	6	152	6	152	6	151	6

ELEV- OG KLASSETALL VED HEDDAL UNGDOMSSKOLE 2007 - 2013

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	42	2	42	2	40	2	39	2	35	2	33	2	44	2
9.	48	2	42	2	42	2	40	2	39	2	35	2	33	2
10.	51	2	48	2	42	2	42	2	40	2	39	2	35	2
Sum	141	6	132	6	124	6	121	6	114	6	107	6	112	6

Heddal ungdomsskole holder seg stabilt med to paralleller på hvert årstrinn gjennom hele perioden. Med synkende elevtall blir klassene svært små mot slutten av perioden.

ELEV- OG KLASSETALL VED NOTODDEN UNGDOMSSKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	82	4	109	5*	75	3	99	4	76	4	75	3	90	4
9.	70	3	80	4*	109	5*	75	3	99	4	76	4	75	3
10.	95	4	71	3	80	4*	109	5*	75	3	99	4	76	4
				(10)										
Sum	247	11	260	12	264	12	283	12	250	11	250	11	241	11

* Bedre klassedeling enn elevtallet tilsier.

ELEV- OG KLASSETALL VED NOTODDEN UNGDOMSSKOLE 2007 - 2013

Årstrinn	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
8.	105	4	98	4	86	3	82	3	81	3	86	3	85	3
9.	90	3	105	4	98	4	86	3	82	3	81	3	86	3
10.	75	3	90	3	105	4	98	4	86	3	82	3	81	3
Sum	270	10	293	11	289	11	266	10	249	9	249	9	252	9

Notodden ungdomsskole veksler mellom 3 og 4 paralleller på hvert årstrinn gjennom hele denne perioden.

**VEDLEGG 6: ELEV- OG KLASSETALL VED ULIKE ALTERNATIVE
KRETSORDNINGER FOR BARNESKOLENE**

ELEV- OG KLASSETALL VED RYGI + YLI BARNESKOLE 2000 – 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	31	2	27	2	27	2	27	2	22	2	23	2	31	2
2.	31	2	31	2	27	1	27	1	27	1	22	1	23	1
3.	32	2	34	2	31	2	27	1	27	1	27	1	22	1
4.	34	2	35	2	34	2	31	2	27	1	27	1	27	1
5.	35	2	33	2	35	2	34	2	31	2	27	1	27	1
6.	38	2	33	2	33	2	35	2	34	2	31	2	27	1
7.	34	2	38	2	33	2	33	2	35	2	34	2	31	2
Sum	235	14	231	14	220	13	214	12	203	11	191	10	188	9
Dagens ordn.		13		13		13		11		11		11		12
Endring ved dette altern.		+1		+1		0		+1		0		-1		-3

ELEV- OG KLASSETALL VED NORDBYGDA + RYGI + YLI BARNESKOLE 2000 – 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	42	3	42	3	40	3	39	3	35	2	33	2	44	3
2.	43	2	42	2	42	2	40	2	39	2	35	2	33	2
3.	47	2	48	2	42	2	42	2	40	2	39	2	35	2
4.	52	2	51	2	48	2	42	2	42	2	40	2	39	2
5.	49	2	52	2	51	2	48	2	42	2	42	2	40	2
6.	52	2	49	2	52	2	51	2	48	2	42	2	42	2
7.	52	2	51	2	49	2	52	2	51	2	48	2	42	2
Sum	337	15	335	15	324	15	314	15	297	14	279	14	275	15
Dagens ordn.		20		20		20		18		18		18		18
Endring ved dette altern.		-5		-5		-5		-3		-4		-4		-3

ELEV- OG KLASSETALL VED (N + R + Y) + GRANSHERAD BARNESKOLE 2000 – 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	54	3	55	3	51	3	49	3	44	3	47	3	51	3
2.	50	2	55	2	55	2	51	2	49	2	44	2	47	2
3.	60	3	54	2	55	2	55	2	51	2	49	2	44	2
4.	67	3	64	3	54	2	55	2	55	2	51	2	49	2
5.	55	2	67	3	64	3	54	2	55	2	55	2	51	2
6.	63	3	52	2	67	3	64	3	54	2	55	2	55	2
7.	64	3	61	3	52	2	67	3	64	3	54	2	55	2
Sum	413	19	408	18	398	17	395	17	372	16	355	15	352	15
N+R+Y + G		19		20		20		20		19		19		20
Endring i forhold til (N+R+Y)+ G		0		-2		-3		-3		-3		-4		-5

ELEV- OG KLASSETALL VED LISLEHERAD + TINNESMOEN BARNESKOLE 2000-2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	35	2	23	2	27	2	26	2	26	2	16	1	20	2
2.	23	1	35	2	23	1	27	1	26	1	26	1	16	1
3.	25	1	24	1	35	2	23	1	27	1	26	1	26	1
4.	15	1	24	1	24	1	35	2	23	1	27	1	26	1
5.	28	1	16	1	24	1	24	1	35	2	23	1	27	1
6.	21	1	30	2	16	1	24	1	24	1	35	2	23	1
7.	28	1	20	1	30	2	16	1	24	1	24	1	35	2
Sum	175	8	172	10	179	10	175	9	185	9	177	8	173	9
Dagens ordn.		12		12		12		11		13		11		11
Endring ved dette alternativ		-4		-2		-2		-2		-4		-3		-2

ELEV- OG KLASSETALL VED LISLEHERAD + SÆTRE BARNESKOLE 2000 – 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	33	2	36	2	29	2	34	2	27	2	22	2	37	3
2.	27	1	32	2	36	2	29	2	34	2	27	1	22	1
3.	30	2	28	1	32	2	36	2	29	2	34	2	27	1
4.	32	2	30	2	28	1	32	2	36	2	29	2	34	2
5.	34	2	31	2	30	2	28	1	32	2	36	2	29	2
6.	25	1	36	2	31	2	30	2	28	1	32	2	36	2
7.	37	2	26	1	36	2	31	2	30	2	28	1	32	2
Sum	218	12	219	12	222	13	220	13	216	13	208	12	217	13
Dagens ordn.		12		12		13		12		13		11		12
Endring ved dette altern.		0		0		0		+1		0		+1		0

ELEV- OG KLASSETALL VED HØGÅS + SÆTRE BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	53	3	43	3	32	2	34	2	28	2	43	3	42	3
2.	38	2	52	2	43	2	32	2	34	2	28	1	43	2
3.	32	2	40	2	52	2	43	2	32	2	34	2	28	1
4.	40	2	34	2	40	2	52	2	43	2	32	2	34	2
5.	40	2	38	2	34	2	40	2	52	2	43	2	32	2
6.	29	2	40	2	38	2	34	2	40	2	52	2	43	2
7.	43	2	30	2	40	2	38	2	34	2	40	2	52	2
Sum	275	15	277	15	279	14	273	14	263	14	272	14	274	14
Dagens ordn		15		13		15		15		15		15		15
Endring dette alt.		0		+2		-1		-1		-1		-1		-1

ELEV- OG KLASSETALL VED SÆTRE + TINNESMOEN BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	60	4	47	3	36	2	44	3	39	3	30	2	47	3
2.	36	2	57	3	47	2	36	2	44	2	39	2	30	2
3.	39	2	38	2	57	3	47	2	36	2	44	2	39	2
4.	35	2	40	2	38	2	57	3	47	2	36	2	44	2
5.	42	2	35	2	40	2	38	2	57	3	47	2	36	2
6.	36	2	44	2	35	2	40	2	38	2	57	3	47	2
7.	45	2	36	2	44	2	35	2	40	2	38	2	57	3
Sum	293	16	297	16	297	15	297	16	301	16	291	15	300	16
Dagens ordn		16		16		17		17		18		16		17
Endring dette alt.		0		0		-2		-1		-2		-1		-1

ELEV- OG KLASSETALL VED HØGÅS + TVEITEN BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	40	3	45	3	40	3	30	2	35	2	52	3	33	2
2.	45	2	43	2	45	2	40	2	30	2	35	2	52	2
3.	29	2	45	2	43	2	45	2	40	2	30	2	35	2
4.	37	2	28	1	45	2	43	2	45	2	40	2	30	2
5.	45	2	35	2	28	1	45	2	43	2	45	2	40	2
6.	31	2	44	2	35	2	28	1	45	2	43	2	45	2
7.	41	2	34	2	44	2	35	2	28	1	45	2	43	2
Sum	268	15	274	14	280	14	266	13	266	13	290	15	278	14
Dagens ordn		16		14		16		15		15		16		16
Endring dette alt.		+1		0		-2		-2		-2		-1		-2

ELEV- OG KLASSETALL VED SÆTRE + TVEITEN BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	45	3	62	4	46	3	48	3	47	3	48	3	55	3
2.	47	2	45	2	62	3	46	2	48	2	47	2	48	2
3.	41	2	47	2	45	2	62	3	46	2	48	2	47	2
4.	49	2	41	2	47	2	45	2	62	3	46	2	48	2
5.	53	2	47	2	41	2	47	2	45	2	62	3	46	2
6.	42	2	54	2	47	2	41	2	47	2	45	2	62	3
7.	62	3	46	2	54	2	47	2	41	2	47	2	45	2
Sum	339	16	342	16	342	16	336	16	336	16	343	16	351	16
Dagens ordn		17		17		19		18		18		17		19
Endring dette alt.		-1		-1		-3		-2		-2		-1		-3

ELEV- OG KLASSETALL VED SÆTRE+ TVEITEN + TINNESMOEN BARNESKOLE 2000 - 2006

Årstrinn	2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl	elev	kl
1.	76	5	79	5	63	4	66	4	66	4	60	4	70	4
2.	63	3	75	3	79	3	63	3	66	3	66	3	60	3
3.	58	3	64	3	75	3	79	3	63	3	66	3	66	3
4.	58	3	58	3	64	3	75	3	79	3	63	3	66	3
5.	71	3	57	3	58	3	64	3	75	3	79	3	63	3
6.	58	3	69	3	57	3	58	3	64	3	75	3	79	3
7.	90	4	61	3	69	3	57	3	58	3	64	3	75	3
Sum	474	24	463	23	465	22	462	22	471	22	473	22	479	22
Dagens ordn		25		25		27		26		27		25		27
Endring dette alt.		-1		-2		-5		-4		-5		-3		-5

